

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Edita Schima
Jaroslava Urbánková

Nové formy skupinového vyučovania

2014

Publikácia bola vydaná a financovaná z prostriedkov ESF
v rámci národného projektu Profesijný a kariérový rast
pedagogických zamestnancov.
ITMS kód projektu 26120130002
ITMS kód projektu 26140230002

Nové formy skupinového vyučovania

Edita SCHIMA
Jaroslava URBÁNKOVÁ

Bratislava 2014

Obsah

Úvod	5
1 Skupinové vyučovanie	6
1.1 Opis metódy	6
1.2 Odôvodnenie	7
2 Realizácia	10
2.1 Príprava pred skupinovou prácou	10
2.2 Pravidlá pre realizáciu skupinovej práce	13
2.2.1 Dohodnutie katalógu pravidiel	13
2.2.2 Určenie čiastkových zodpovedností jednotlivých členov skupiny	14
2.2.3 Rola učiteľa počas skupinovej práce	15
2.2.4 Odporúčania pre učiteľa	15
2.3 Prezentácia	16
2.4 Spätná väzba	17
2.4.1 Blesk	17
2.5 Hodnotenie	18
2.6 Reflexia	19
2.6.1 Kompetencia metódy	19
2.6.2 Základné elementy hodnotenia skupinového vyučovania	19
3 Pravidlá práce v skupinách	21
3.1 Zostavenie pravidiel	21
3.3 Určenie rolí v skupine	22
4 Plánovanie skupinového vyučovania	23
5 Skúsenosti z praxe	25
Záver	44
Bibliografické odkazy	45

Úvod

Teoreticky hviezda – v praxi šedá myš; tak by sme mohli charakterizovať postavenie skupinovej práce nielen vo vyučovaní cudzích jazykov na našich školách.

Je veľa dobrých dôvodov, prečo by sme mali žiakov nechať pracovať častejšie v malých skupinách, napr. podpora sociálnej kompetencie, zvyšovanie interakčných príležitostí, lepšia možnosť podpory jazykovo zablokovaných žiakov, rozvoj schopnosti produktívneho myšlienkového procesu a schopnosti vyjadrovať kritiku, podpora k samostatnosti a v neposlednom rade zvyšovanie počtu príležitostí zažiť úspech v učení sa. Žiaľ, koncept skupinového vyučovania nie celkom vyhovuje konceptu dnešnej školy s jej koncentráciou na výber a konkurenciu namiesto kooperácie, s jej zameraním na sprostredkovanie obsahov namiesto schopnosti na ich získavanie.

Učebný zdroj má učiteľov povzbudiť k systematickému zavádzaniu skupinovej práce do vyučovania, v ktorom si nájdú svoje miesto nielen teoretické východiská, ale predovšetkým odpovede na konkrétne didaktické otázky, napr. ktoré témy sú vyhovujúce pre skupinovú prácu, ako sa postaviť úlohy, aby boli pre žiakov zaujímavé a záväzné, ako sa žiaci naučia efektívne pracovať v skupinách...

V budúcnosti si učitelia už nevystačia s centrálnymi spracovanými vzdelávacími obsahmi a tradičnými metódami vyučovania. Nová doba vyžaduje, aby si na vyučovanie pripravovali svoje obsahy učiva a využili širokú škálu vyučovacích metód. Kvalita výučby sa môže zvyšovať využitím organizačných foriem vyučovania, ku ktorým patrí aj skupinové vyučovanie.

Učitelia pracujú v rôznych pracovných podmienkach a preto výmena skúseností z každodennej činnosti na vyučovacej hodine prispieva k rozšíreniu ich vlastných metodických repertoárov.

Záver učebného zdroja ponúka príklady z praxe vo vyučovaní cudzích jazykov na základných a stredných školách.

1| Skupinové vyučovanie

„Skupinové vyučovanie nie je zázračnou pedagogickou zbraňou a ani metódou, ktorá by sa mohla uplatňovať, keď sa už všetko ostatné vyskúšalo a zdá sa byť jednotvárne. Je však východiskom k prirodzenému učeniu, v ktorom dochádza k neuvedomeným zmenám správania sa podmienených skúsenosťou na základe chýb alebo obzvlášť veľkého záujmu, napr. zo zvedavosti. Účinky sú spontánne, veľmi efektívne a dlhodobé“ (Beltz, 2001, s. 65).

Tradičné vyučovanie má známky neprirodzeného učenia, ktoré sa uskutočňuje nedobrovoľne, pod nátlakom, je zamerané prevažne rozumovo a vyžaduje značné úsilie. Umŕtvuje pozornosť a radosť z nových poznatkov, spomaľuje schopnosť učiť sa, je prekážkou v kreativite a spolupráci, potláča kladenie inteligentných otázok, vyvoláva nechúť a odpor a rýchlo sa pri ňom zabúda, pretože využíva prevažne kognitívnu časť mozgu. Učenie prispôsobené činnosti mozgu oproti tomu spája abstraktné vedomosti s názornými obrazmi, a tak sa zameriava na obe polovice mozgu. Prednosťami takéhoto učenia sú silné podnety, rýchle vnímanie plné záujmu, spontánne aha-efekty, prežitie úspechu a rýchlo vybaviteľné uloženie v pamäti (Reichert, G. W., 1991, s. 35).

1.1| Opis metódy

Skupinové vyučovanie je predovšetkým sociálnou formou, ktorá pri vhodnom začlenení do vyučovania môže viesť k zvyšovaniu úspechu v učení sa žiakov. Keďže ide o veľmi náročnú sociálnu formu, učitelia aj žiaci ju často odmietajú. Predsudky a problémy vznikajú najmä pri nesprávnom plánovaní, organizácii a realizácii tejto sociálnej formy. Pritom stačí dodržiavať len základné pravidlá. Treba si uvedomiť, že skupinová práca je rozdelená do 4 fáz:

1. príprava,
2. realizácia,
3. prezentácia/vyhodnotenie,
4. spätná väzba/evaluácia.

Ak sa budeme pridŕžiavať tejto postupnosti a skupinovú prácu budeme profesionálne riadiť, potom sa dá veľmi pravdepodobne očakávať úspešný výsledok tak pre žiakov, ako aj pre učiteľov. Skupinová práca ako sociálna forma sa dá uplatniť vo všetkých situáciách vyučovania, na prípravu novej témy

alebo na prehĺbovanie konkrétnych aspektov témy, alebo na opakovanie vyučovacej jednotky. Nie je podstatné, za akým účelom je skupinové vyučovanie realizované, v každom prípade treba dbať na to, aby si žiaci upevnili a zapamätali získané vedomosti, až potom je možné rozvíjať všetky možnosti skupinovej práce. Ak učiteľ vysvetlí a ozrejní základné pravidlá skupinovej práce, bude ju môcť úspešne opätovne uplatňovať.

1.2| Odôvodnenie

Spoločná práca zvyšuje podnety na učenie sa, motiváciu a viacperspektívne preniknutie do problémov. Podľa literatúry je ale stále diskutabilné, či skupinová práca vedie skutočne k lepším učebným výsledkom než frontálne vyučovanie, ktoré vylučuje spoznávanie výhod práce v tímoch. Naproti tomu stojí pracovný život, v ktorom je práca v tímoch hlavnou myšlienkou. Prostredníctvom uplatňovania skupinovej práce vo vyučovaní cudzích jazykov sa môže vytvoriť dobrá klíma vo vyučovaní, ktorá dokázateľne podporuje úspech v učení sa.

Skupinová práca sa často spája so samostatnosťou, ktorá zahŕňa predpoklady na motiváciu, aj kooperáciu pri učení sa. Obzvlášť dôležité je spoznanie dôležitosti a prevzatie zodpovednosti. Žiaci sa učia pre seba, pre svoju skupinu a pre spoločný výsledok. Skupinová práca je nielen metódou, ale aj cieľom vyučovania. Pracovné stratégie a sociálne schopnosti, ktoré môžeme spoznávať v kooperatívnom učení, sú neoddeliteľnou súčasťou globálneho, na interakciách založeného sveta. Komunikácii sa vždy pripisovala veľká dôležitosť, ale čím viac ľudí spájajú médiá, tým intenzívnejšie dochádza k výmene informácií v rámci mnohých kultúr, a tým vystupuje požiadavka nachádzať na báze rovnocennosti spoločné riešenia s najrôznejšími ľuďmi. Podstatou skupinovo orientovaného vyučovania je kompetencia hľadania cesty pri riešení úloh na základe úcty voči druhému a záujmu o spoluprácu. K tomu patrí aj problematické pochopenie, že skupinová práca bude nefunkčná, ak sa jednotliví členovia skupiny budú správať egoisticky alebo vzťahovačne.

Spoločensky žijeme v skupinách, vo všetkých povolaniach sú skupiny alebo pracovné tímy úplnou samozrejmou. Aj škola tvorí sociálne skupiny, pričom školská trieda je pomerne veľkou skupinou. Pre život a povolanie je veľmi dôležité spoznávať skupinové a tímové procesy nielen vo veľkých skupinách. Od začiatku 90. rokov kladú preto zamestnávateľi u svojich potenciálnych zamestnancov dôraz na túto kľúčovú schopnosť, resp. kvalifikáciu. To vyžaduje komunikačnú schopnosť žiakov, sociálnu kompetenciu pracovať v skupine.

Skupina príde oveľa častejšie na viaceré myšlienky, ako keď človek sám premýšľa nad podstatou veci, pretože nemá príležitosť na výmenu myšlienkových postupov, na ich spájanie, vyvrátenie alebo rozvinutie. Situácia v skupine ponúka možnosti spoznávať nové uhly pohľadu a perspektívy tak, že môžeme profitovať z vedomostí iného člena skupiny (Reich, 2010, s. 5).

Ak sa budú členovia skupiny vzájomne podporovať, môže každý rozšíriť svoje poznatky a schopnosti. Každý člen skupiny má iné vstupné vedomosti, myšlienky a názory, ktoré sú výhodou skupiny predovšetkým vo vzťahu ku kreativite a kvalite riešenia problému.

Ak konáme v skupine s porozumením a kompetentne, tak sa učíme argumentovať a diskutovať. Tým môžeme odhaliť vlastné medzery vo vedomostiach a spoznávať iné uhly pohľadu.

Aby sa mohla skupinová práca úspešne uskutočniť, musia členovia skupiny vzájomne kooperovať a svoju prácu samostatne organizovať. Každé riešenie problému predpokladá kooperácie schopného, zrelého a zodpovedného človeka. V skupinovej práci sa môžeme stretnúť s rozpormi medzi záujmom skupiny a osobnými záujmami. Je teda dôležité, aby sa nepresadzovali prílišné rovnostárske a ani egoistické ciele. Rozhodujúcim predpokladom na dobrú skupinovú prácu je, aby žiaci boli na ňu pripravení a vedeli akých pravidiel sa majú pridržovať. Prvé pravidlo je ukotvené v spoločnom vypracovaní pravidiel skupinovej práce.

Vzhľadom na to, že v škole sa realizuje skupinové vyučovanie málokedy, je konzekventný rozvoj tímu značne podvyživený, hoci by žiakom dlhodobo pomohol v samostatnosti a schopnosti pracovať v tíme. Žiaci sa musia naučiť nielen elementárne pracovné, komunikačné a kooperačné techniky, ale aj niesť zodpovednosť za vlastné učenie sa a prácu, aby mohli v tíme zodpovedne riešiť a vyriešiť aj náročné úlohy. Táto forma je inšpirujúca a motivačná pre žiakov len vtedy, ak sa skupinová práca realizuje profesionálne.

V dobre organizovanej a realizovanej skupinovej práci sa žiaci učia rozlišovať problémy v sociálnych súvislostiach, objasňovať a hodnotiť a spoločne so svojimi spolužiakmi nachádzať riešenia problému. Tým sa môže rozvíjať a upevňovať pocit spolupatričnosti, ktorý vedie k zlepšeniu sociálneho učenia sa. Žiaci spoznávajú členov skupiny a postupne pritom rozvíjajú taktnosť a súcit v medziľudských vzťahoch. Prostredníctvom úspešných skupinových prác sa bez väčších sklamaní docieli pozitívna klíma a žiaci si môžu vyskúšať zastávanie viacerých rolí (Reich, 2010, s. 5).

Pozitívne je, že každý príspevok v skupinovej práci má svoju hodnotu a je tak aj uznávaný. V menších skupinách zažijú aj neistí žiaci, že ich tí druhí počúvajú, čo prispieva k vytváraniu zdravého sebavedomia. V skupine, v ktorej je dobrá klíma sa žiaci môžu vyjadrovať bez ostychu. Počas skupinovej práce sú žiaci v relatívne chránenom priestore, v ktorom sa bez strachu informujú, pýtajú, diskutujú o téme a vzájomne sa inšpirujú.

Skupinové vyučovanie si vyžaduje viac času ako frontálne vyučovanie, aby žiaci spoznali odborné, zmyslové alebo problémové súvislosti, ale táto investícia sa pozitívne odrazí v rastúcej kompetencii metódy. Je dôležité, aby predovšetkým v začiatkovej fáze skupinovej práce boli jasné jednotlivé zodpovednosti, aby nebol nikto preťažený a aby každý získal pocit potrebnosti a zodpovednosti.

Ak niekto zažil negatívne zážitky už ako žiak, ten bude vždy odmietaa skupinovú prácu. Takéto negatívne skúsenosti môžu byť napríklad:

- ✓ Nie sú jasné skupinové pravidlá.
- ✓ Zadané skupinové úlohy je nejasné, materiál je nuplný alebo nedostupný.
- ✓ Situácia v priestore je nevhodná.
- ✓ Dominancia niektorých členov skupiny, ktorých si učiteľ nevšimol a neusmernil.
- ✓ Niektorí pracujú, niektorí si prisvoja výsledok a zneužívajú nápady druhých k vlastnému úžitku. Učiteľ nezasahuje.

- ✓ Iba jeden prezentuje výsledok a žne všetku chválu.
- ✓ Výsledná známka skupiny klesá, pretože niektorí členovia skupiny boli leniví. Učiteľ to vníma v zmysle sociálnej výchovy ako spravodlivé.
- ✓ V skupine vládne diskriminácia.

Všetky tieto chyby sú nielen chyby v skupine, ale aj chyby učiteľa v plánovaní a realizácii procesu. S výnimkou priestoru sa všetky dajú vymedziť prostredníctvom profesionálnej didaktiky, aby tak mohli vystúpiť do popredia výhody skupinovej práce.

ZHRNUTIE – PODSTATNÉ ASPEKTY

Zmysluplná skupinová práca môže mať veľa rôznych pozitívnych účinkov v oblasti sociálnych kompetencií, ale aj z hľadiska učebno-psychologických dôvodov a z pohľadu odbornej kompetencie a kompetencie metódy.

Aké dôvody sú dôležité z hľadiska praxe (mnohé platí analogicky aj na prácu v dvojiciach)?

Okrem dôležitého striedania vyučovacích metód sa skupinové vyučovanie vyznačuje aktívnym, učenie podporujúcim výkonom.

- Ak sú pracovné úlohy primerane zostavené a ponúkajú konkrétne učebné predpoklady, môžu žiaci samostatne pracovať. Pri tejto metodike nestoja v popredí rýchlosť a správnosť riešenia, ale skúsenosť ako spoločne nájsť riešenie. Práca v skupine je zmysluplná vtedy, keď sa žiaci vzájomne dopĺňajú a spoločne spracovávajú materiál, pretože čiastkové úlohy sú spájané do celku a spoločne sú vyhodnocované. Tým sa šetrí aj čas, aj keď v porovnaní s frontálnym vyučovaním je prirodzene časovo náročnejšia.
- Nadobudnutie sociálnej kompetencie znamená, akceptovať ostatných žiakov spolu s ich predpokladmi, schopnosťami a kompetenciami a kooperovať s nimi tak, aby mohol vzniknúť veľký spoločný, komunikačný a sociálny ošoh. To znamená, nechať druhých rozprávať, nerušiť ich vo vnímaní, nachádzať spoločné ciele a cesty, spoločne hľadať riešenia problémov.
- Osobitne významné je, že pri skupinovej práci sa môžu, resp. musia všetci aktívne zapájať inak ako pri frontálnom vyučovaní. Potom sa na riešení úloh podieľajú aj tí, ktorí sa inak nezúčastňujú aktívne rozhovoru z dôvodu nesmelosti voči veľkej skupine alebo prítomnosti učiteľov. Tým sa zvyšuje záujem učiť sa, prehĺbenie a osvojenie si naučeného, podporenie kritického myslenia.
- Aj žiaci sú didaktici, ako na to poukazuje aj konštruktívna didaktika od Kerstena Reicha. Do určitej miery môže byť každý člen skupiny učiteľom, čo zahŕňa vzájomnú solidaritu a pomoc. Táto vzájomná skúsenosť tvorí pozitívne jadro úspešnej skupinovej práce.
- Podpora rovnocennej kultúry učenia sa pôsobí blahodarne na psychiku učiacich sa a je opakom hierarchicky organizovaného, na výkon orientovaného vyučovania, ktoré je slovenskom prostredím tak typické. Bez toho, aby boli známkovaní, sa žiaci môžu voľne vyjadrovať, samostatne sledovať pre nich dôležité informácie, pričom sú obohacovaní vlastnou skupinou.
- Aj zo strany učiteľa má skupinové vyučovanie výhody, pretože učiteľ vidí svojich žiakov v inej role samostatne konať.

2| Realizácia

Čo je skupinové vyučovanie/skupinová práca?

Podľa Meyera (1996) skupinové vyučovanie je sociálna forma vyučovania, pri ktorej vznikajú malé pracovné skupiny prostredníctvom časovo ohraničeného delenia triedy do viacerých oddelení, ktoré spoločne pracujú na témach zadaných učiteľom alebo témach postavených žiakmi a ktorých výsledky sú užitočné v neskorších vyučovacích fázach.

Skupinová práca v tejto sociálnej forme je zameraná na dosiahnutie sociálnej interakcie, rečového porozumenia a orientovaná na prácu žiakov a učiteľa.

2.1| Príprava pred skupinou prácou

Skupinová práca v triede nie je automaticky optimálna metóda na všedný vyučovací deň. Ak bude nesprávne organizovaná, potom vedie často k chaosu a nespokojnosti učiteľa a následne aj žiakov. Často je zaostávanie jednej skupiny priam predprogramované, ak sú žiaci postavení pred nároky, ktoré prevyšujú alebo nedosahujú ich schopnosti. V dôsledku toho zažívajú neúspech a vytvárajú si negatívny postoj voči skupinovej práci. Žiaci sa musia naučiť, že v porovnaní s frontálnym vyučovaním majú k dispozícii určitú voľnosť, ktorú majú zmysluplne využiť. Úspešná skupinová práca vyžaduje od učiteľa kompetenciu plánovať a organizovať, aby počas samotnej skupinovej práce zastával len funkciu usmerňovateľa, resp. facilitátora, a tým umožnil žiakom dostatočný priestor na ich tvorivosť.

Pri príprave skupinovej práce dbá učiteľ na nasledovné kritériá:

- **Je téma vhodná na skupinovú prácu?**

Zásadná chyba, ktorá sa často opakuje vo vyučovaní pri skupinovej práci je, že učiteľ dôkladne nepremyslel úlohy. Ak sú žiaci postavení pred úlohu, ktorú vypracujú bez problémov samostatne alebo vo dvojici, je skupinová práca úplne zbytočná.

V zásade platí, aby na prácu v skupine boli určené úlohy, ktoré dávajú najavo náročnosť vypracovania, aktivitu jednotlivých členov skupiny a rozpoznanie cieľa. Preto sa musia zvoliť také úlohy, ktoré vyžadujú, aby jednotliví členovia skupiny dosiahli cieľ len vtedy, ak budú vzájomne kooperovať a komunikovať.

Klippert (2009, s. 18) zhrnul sedem typov úloh, ktoré sa osvedčili v skupinovej práci:

1. Kontrolné úlohy a úlohy zamerané na vytvorenie katalógu rád a odporúčaní
2. Odborne komplikované úlohy
3. Komplexné úlohy
4. Brainstorming
5. Súťažné úlohy
6. Puzzle-úlohy
7. Skupinové rolové hry

- **Má byť úloha vypracovaná na rovnakú tému, alebo je vhodná diferenciácia témy?**

Ak je téma vhodná na spracovanie v skupine, objavuje sa otázka, či majú malé skupiny úlohy riešiť v rámci jednej témy, alebo diferencovaných tém. *Jedna téma* je vhodná, ak všetky skupiny pracujú na tej istej téme, alebo na tom istom probléme a následne diskutujú o spoločných výsledkoch. Vhodné sú také témy, ktoré vyžadujú automatickosť žiakov (napr. vykonanie experimentu alebo nacvičenie rolovej hry). *Diferenciácia témy* je vhodná vtedy, ak každá skupina dostane iné zadanie. Ponúka sa v takých prípadoch, v ktorých môžu byť objasnené a rozpracované rôzne aspekty jednej témy v jednotlivých skupinách a ktoré sú potom v triede vyhodnotené. Na základe potrebnej didaktickej analýzy a presnej vedomosti žiakov o kompetenciách metódy je diferenciácia témy pre učiteľa podstatne náročnejšia. Tu sa práve odporúča overiť, do akej miery je celkový výsledok pre žiakov dôležitý.

- **Ako sa má formulovať úloha pre skupinovú prácu?**

Kvalitná a efektívna skupinová práca vyžaduje od učiteľa stále jasne formulované a nedorozumeniam vymedzujúce zadania úloh ako aj jednoznačné stanovenie cieľa. Nejasným zadaniom sa vyhneme len prostredníctvom starostlivého plánovania. Pri formulácii úloh sa odporúča rozlišovať význam výrazov medzi uzavretými, otvorenými a voľnými zadaniami úloh. (Porovnaj aj Meyer, 1994):

Uzavreté zadania úloh – učiteľ konkrétne zadá, čo a ako žiaci budú robiť. V tomto prípade ide o činnostne orientované zadania úloh. Využitie týchto zadaní je predovšetkým vtedy, keď sa trieda prvý krát stretáva so skupinovým vyučovaním a práve sa učí skupinovej práci.

Otvorené zadania úloh – napriek otvorenosti musia byť zrozumiteľné a jednoznačne formulované. Otvorené zadania úloh zadáva učiteľ až vtedy, keď trieda už v minulosti niekoľkokrát úspešne vypracovala uzavreté zadania úloh. Tieto zadania poskytujú priestor na realizáciu a riešenie, pričom zadanie úlohy poskytuje viac voľného priestoru predovšetkým v obsahu vypracovania alebo prípravy prezentácie výsledkov.

Voľné zadania – záväzné dohody v príprave alebo pokračovaní skupinovej práce (napr. Pripravte sa vo svojej skupine na nadchádzajúci test. Dohodnite sa, čo chcete ešte precvičovať!). Túto formu zadaní úloh by mal učiteľ uplatňovať len vtedy, keď jednotlivé skupiny už viackrát pracovali na otvorených zadaniach úloh.

- **Majú žiaci na prácu v skupine potrebné učebné predpoklady?**

Predpoklad úspechu učenia sa v skupine nezáleží len od učiteľa a jeho dobrej prípravy na vyučovanie, ale aj od žiakov – majú potrebné vstupné vedomosti a kompetencie na prácu v skupine? Aký majú postoj k práci v skupine?

Niekedy je táto pracovná forma odmietaná, pretože sa žiaci nechcú učiť (predmet nie je dôležitý, známky sú irelevantné, atď.). Preto je potrebné vypracovať najskôr pravidlá spolupráce.

Skupinovej práci sa musíme naučiť a trénovať ju, aby prebehla úspešne. Napríklad sa môžeme na ňu pripraviť aj prostredníctvom frontálneho vyučovania, alebo pri práci vo dvojiciach (napr. pravidlá hry pri vedení rozhovoru). V zásade platí, že najlepšia príprava na skupinovú prácu je už realizovaná úspešná skupinová práca.

- **Ako sa majú tvoriť jednotlivé pracovné skupiny?**

- ✓ náhodne (ťahanie kariet, vypočítavanie),
- ✓ rozhoduje učiteľ,
- ✓ rozhodujú žiaci,
- ✓ podľa záujmu o voliteľnú tému,
- ✓ žiaci rozhodujú na základe sympatií.

Učitelia nie vždy kladú osobitý dôraz na rozdelenie skupín a jednoducho tvoria skupiny podľa toho, ako žiaci sedia v laviciach (Petty, 2006, s.185). Spravidla je práve táto voľba veľmi nevýhodná, pretože vznikajú „záškodnícke partie“.

Najlepším variantom je vytvorenie heterogénnej skupiny, ktorá je:

- zložená z výkonných a menej výkonných žiakov,
- pozostáva z oboch pohlaví,
- interkultúrne zmiešaná,
- vytvorená na základe prechádzajúcich skúseností,
- vytvorená na základe veku žiakov,
- vytvorená na základe sympatií.

Úspešné školské systémy dokazujú, že heterogénne skupiny môžu pomôcť dosiahnuť úspech tak výkonným, ako aj menej výkonným žiakom vtedy, ak sa využije a usmerní interakcia skupiny na spoločný cieľ, čím sa dosiahne aj zefektívnenie edukačného procesu. Šikovnejší žiak môže pomôcť pri vysvetlení obsahu menej šikovnému, čím sa sám hlbšie oboznamuje s učebnou látkou. Obe strany sa súčasne učia ako môžu zvládnuť a riadiť odborné, metodické a sociálne nároky. V mnohých krajinách sa diskutuje o potrebnosti získavania takýchto zručností v školskom veku v rámci prispôsobovania sa v situáciách, keď sa sami učia a keď učia spolužiakov. Práve tieto zručnosti sú nevyhnutné pre budúcich riadiacich zamestnancov. Nielen pracovný život, ale aj osobný život je orientovaný na kooperáciu a komunikáciu, takže škola je zaviazaná naučiť žiakov úspešne a účinne pracovať v skupinách.

Skupiny sa vytvárajú rôznymi spôsobmi:

1. *Usporiadane* – učiteľ zostavuje skupiny podľa vlastných kritérií. Táto forma sa stále uprednostňuje, pretože učiteľ zohľadňuje kritériá, ktoré považuje pri dosahovaní cieľov za dôležité, ale často sa stretáva s odporom žiakov. Skupinová práca je úspešná najmä vtedy, keď žiaci vedia, na čo majú upriamiť pozornosť, prečo sú tak vytvorené skupiny, čo sa od nich očakáva. V mnohých krajinách, ktoré sú vo vzdelávaní vyspelejšie, a teda aj úspešnejšie v meraniach, jestvujú delenia skupín, ktoré sa premietajú do individuálnych známok. Usporiadaná heterogenita vyžaduje viac námahy, ale nesmieme sa jej vyhýbať, pretože práve ona zaručuje úspešný model učenia sa v skupinách.

2. *Podľa vlastného záujmu/sympatie* – žiaci si vytvárajú skupiny samostatne. Kritériami na takúto tvorbu skupín môžu byť záujem o vybranú tému a sympatie k ostatným členom skupiny. Táto forma tvorby skupín je mnohými zástancami skupinovej práce veľmi vyzdvihovalá, pretože žiakom ponúka priestor na stabilizáciu priateľstiev. Naopak, proti takejto forme sú tí, ktorí namietajú, že členovia skupiny, ktorí sú veľmi dobrými priateľmi môžu ostatných členov skupiny vymedzovať. Druhým problémom, s ktorým sa môžeme stretnúť pri tvorbe skupín podľa sympatie je, že niekto nechce byť s konkrétnym členom spoločne v jednej skupine. Zásada je, že táto forma tvorby skupín by sa mala praktizovať zriedkavo, aby sme predišli tvorbe uzavretých skupín.
3. *Podľa princípu náhody* – napríklad prostredníctvom ťahania žrebov/kartičiek, vypočítavania, dátumov narodení, ... sú žiaci priradovaní do jednotlivých pracovných skupín. Táto forma je žiakmi veľmi často akceptovaná bez problémov. Akceptácia sa zvyšuje, ak žiaci vedia, že ide o prácu v takejto skupine len na určitý čas. Aj tu sa ale ponecháva náhode, či vzniknú v skutočnosti heterogénne skupiny. Medzinárodné pozorovania ukazujú, že krajiny, v ktorých prevláda tento princíp tvorby skupín, zďaleka nevyčerpajú výhody heterogénnych skupín. Zásada je, že podľa princípu náhody delíme skupiny príležitostne, aby sme mohli využívať a kontrolovať výhody heterogénnych skupín.
4. *Podľa výkonu* – pri určitých témach je tento spôsob veľmi výhodný.
Výkonovo rovnaké (homogénne) skupiny majú žiakom pomôcť tým, že títo pracujú s rovnako výkonnými žiakmi. Toto zoskupenie spravidla neuplatňujeme, pretože je pre žiakov kontraproduktívne. Výkonovo slabšie skupiny sotva dosiahnu vyššie výkony a silnejšia výkonná skupina sa nebude deliť o svoj náskok. Ak tento stav bude dlhšie pretrvávať, tak sa rozdiely budú intenzívnejšie upevňovať.
Výkonovo diferencované (heterogénne) skupiny by sa mali vždy uprednostňovať. Zásada je, aby učiteľ nerozdeľoval žiakov do skupín ešte aj podľa rovnakého výkonu, ale nechal rásť triedu vo svojej heterogenite.

2.2| Pravidlá pred realizáciou skupinovej práce

Počas skupinovej práce sa žiaci musia pokúsiť, bez zasahovania učiteľa do riadenia práce, dosiahnuť stanovený výsledok. To si vyžaduje hneď na začiatku dohodnúť a objasniť pravidlá, ciele a pracovné techniky skupinovej práce a spoločne so žiakmi vypracovať a určiť štruktúrované pracovné techniky.

2.2.1| Dohodnutie katalógu pravidiel

Skupinová práca vyžaduje jasné pravidlá správania sa, ktoré sú každým členom akceptované, ktoré presne určujú, ako majú žiaci v ideálnom prípade medzi sebou kooperovať a komunikovať. Dôležité je, aby si pravidlá vytvorili a určili žiaci sami (nie učiteľ) a kontrovali ich dodržiavanie. Ťažisko pravidiel leží prevažne v sociálnom a interakčnom správaní, ktoré zohrávajú pri spoločnom sociálnom učení v skupine významnú rolu a ktoré majú prispievať k pracovnej disciplíne a posilneniu „My-pocit“.

Podľa Klipperta (2009, s. 102) dobrá skupinová práca vyžaduje, aby:

1. jeden druhému pomáhal a dodával mu odvahy,
2. boli akceptované/tolerované myšlienky ostatných,
3. sa pri práci uplatňoval aktívny posluš,
4. sa vyhlo osobným útokom a urážkam,
5. žiaden člen skupiny neostal bokom,
6. každý spolupracoval a vydal zo seba to najlepšie,
7. bola dodržaná téma/úloha,
8. sa cieľavedome pracovalo a diskutovalo,
9. sa sprievodné problémy otvorene vydiskutovali,
10. každý rešpektoval dohodnuté pravidlá.

Tieto pravidlá môžeme vo vyučovaní cudzích jazykov rozvinúť. Dobrá skupinová práca totiž podľa Kalhousa, Obsta (2009, s. 303) znamená aj, že:

- ✓ sa dosiahnu kľúčové kompetencie,
- ✓ všetci pracujú pri dosahovaní cieľa a rozumejú mu,
- ✓ sa každý pričíní, aby ten druhý dosiahol dobrý výsledok,
- ✓ sa téma spracuje do hĺbky,
- ✓ každý získa poznatky „navyš“ v oblasti poznania, porozumenia a uchovania poznatkov.

2.2.2| Určenie čiastkových zodpovedností jednotlivých členov skupiny

Okrem dohodnutia pravidiel je pre interakčný proces práce v malých skupinách dôležité, aby boli funkcie/roly jednotlivých členov skupiny vopred určené. Skupinová práca často zlyháva preto, lebo všetci členovia skupiny sa cítia byť za všetko zodpovední, ale nikto presne nevie, za čo je konkrétne zodpovedný a akú konkrétnu úlohu má prevziať. Aby všetci žiaci rovnocenne pracovali na úlohe, odporúča sa jasné rozdelenie rolí – hovorca, časomerač, kontrolór pravidiel, kontrolór vypracovania jednotlivých úloh alebo dizajnér prezentácie atď. – medzi jednotlivých členov skupiny tak, aby bola zaručená cieľavedomá práca skupiny. Určenie čiastkových zodpovedností znižuje možné neistoty (kto robí čo?) a dosahuje sa transparentnosť v práci. Nasledovné pravidlá podľa Kerstena Reicha:

- ✓ roly nesmú byť pre inú skupinovú prácu záväzné, ale majú sa kontrolované meniť (rotačný princíp),
- ✓ na prezentácii výsledkov sa podľa možností podieľajú všetci (po častiach), aby sa nikto necítil vyčlenený a ostali všetci motivovaní. Je zmysluplné, krátko pred prezentáciou dohodnúť, kto prezentuje ktorú časť (princíp prezentácie).

Nacvičenie pracovných techník

Pred začiatkom každej skupinovej práce by mali byť prediskutované všetky pravidlá, pracovné postupy a techniky, aby žiaci mohli pracovať bez určujúcej podpory učiteľa. K efektívnej skupinovej práci patrí aj plánovaný a cieľavedomý postup, ktorý žiaci nacvičujú pomocou tzv. jazdného poriadku.

2.2.3| Rola učiteľa počas skupinovej práce

V skupinovom vyučovaní zastáva učiteľ novú rolu – nie je už osobou, ktorá riadi vyučovanie.

Podľa Gudjonsa (2003, s. 33) ide o tieto funkcie učiteľa:

- ✓ iniciálna funkcia – motivovať k skupinovej práci, rozvíjať a organizovať prácu v skupine,
- ✓ informačná funkcia – pripraviť informácie, poskytnutie vhodných materiálov a médií, podnetov na diskusiu,
- ✓ regulujúca funkcia – poskytnutie podnetov na plánovanie a modifikáciu cieľov,
- ✓ hodnotiaca funkcia – podnety na metakomunikáciu, pomoc pri sebakontrolе, podnietiť reflexiu vlastnej roly,
- ✓ stimulujúca funkcia – zaviesť riešenia konfliktov, toleranciu chýb, ukázať možnosti spolupráce po prezentačnej fáze.

Tradičné vyučovanie neponúka učiteľovi príležitosť diferencovane pozorovať žiakov, aby z toho mohol vyvodiť možnú podporu konkrétnemu žiakovi. V skupinovom vyučovaní učiteľ môže a má pozorovať, ako žiaci vzájomne komunikujú a správajú sa k sebe, ako riešia zadanie úlohy, ktoré musia vyriešiť na vlastnú zodpovednosť. Green (2005, s. 56) navrhuje nasledovné body pozorovania:

- ✓ Vyskytuje sa medzi jednotlivcami napätie?
- ✓ Dominuje niekto a považuje skupinu za svojich pomocníkov?
- ✓ Kde je niekto skupinou neakceptovaný?
- ✓ Kde sa vyskytujú rivali, ktorí paralyzujú spoločné učenie?
- ✓ Aké podstatné mená určujú spoločnú prácu v malej skupine?
- ✓ Kto sa často obracia o pomoc a pozornosť na učiteľa?
- ✓ Kto organizuje aktivity v skupine?
- ✓ Kto vykonáva sociálnu kontrolu v skupine?
- ✓ Kto nie je schopný alebo pripravený identifikovať sa so „svojou skupinou“?
- ✓ Dostáva sa pomoci výkonovo slabším členom skupiny od výkonovo silnejších členov skupiny?
- ✓ Je v skupine strnulé rozdelenie rolí?
- ✓ Ako sa oddeľujú jednotlivé skupiny od seba?

2.2.4| Odporúčania pre učiteľa

- Zadávajte úlohy, ktoré nie je možné vyriešiť bez príspevku každého jedného člena skupiny.
- Verbálne, ale aj vizuálne objasnite, ako sa dá úloha zvládnuť.
- Diskutujte o pojmoch, ktoré sa majú žiaci naučiť.
- Hneď na začiatku objasnite, že práca v skupinách bude zábavná.
- Presne určite čas potrebný na jednotlivé cvičenia.
- Vytvárajte malé skupiny, čím menšia skupina, tým je väčšia osobná zodpovednosť člena skupiny.
- Ubezpečte sa, či všetci pochopili zámer,
- Spájajte skôr naučené s aktuálnym učením.
- Náhodne vyskúšajte žiaka tak, že ho vyzvete, aby v prítomnosti skupiny pred celou triedou predniesol výsledok skupiny.

- Pozorujte každú skupinu a určite, ako často spolupracuje každý člen skupiny.
- Zadaťte jednému členovi skupiny v každej skupine úlohu kontrolóra, ktorý vyzýva ostatných členov skupiny k objasneniu, aké dôvody viedli k rozhodovaniu skupiny.
- Nechajte žiakov prezentovať myšlienky, čo sa naučili.
- Vytvorte tímové hodnotenie, ktoré sa bude zakladať na výkone každého člena skupiny.
- Pomáhajte žiakom rozvíjať sociálne zručnosti prostredníctvom špeciálneho tréningu v nasledovných oblastiach:
 - vodcovstvo,
 - rozhodovanie,
 - dôvera,
 - komunikácia a manažment konfliktov.
- Nechajte žiakov diskutovať tom, čo spravili dobre a čo mohli spraviť lepšie.
- Nechajte žiakov diskutovať o tom, ako dobre dosiahli ciele a pritom zachovali spravodlivé pracovné vzťahy.
- Napíšte, ktoré činnosti členov skupiny sú nápomocné a ktoré nie.
- Rozhodnite, ktoré správanie sa má zachovať, ktoré má byť.

Učiteľ zasahuje vtedy, ak predpokladá zlepšenie činnostne orientovného vyučovania a sociálnych vzťahov, pričom dbá na dodržiavanie pravidiel a povzbudzuje žiakov na samostatné riešenie, ktoré môžu zlepšiť správanie, postoje a výsledky, čo vedie k trvalému zlepšeniu klímy triedy a vzájomnej spolupráci.

2.3| Prezentácia

Pri prezentovaní výsledkov práce jednotlivých skupín dbáme o to, aby boli prezentované rôznymi spôsobmi. Vyhnime sa viacerým prezentáciám idúcimi za sebou jedným spôsobom. Pri rovnakých témach sa výsledok v jednotlivých skupinách prezentuje rôznymi postupmi, napríklad:

- písomné sprostredkovanie výsledkov pre všetkých žiakov v triede,
- vyhotovenie nástenky alebo plastikou doplnený plagát (figúrkami, symbolmi atď.),
- informačná kancelária,
- portfóliá,
- fish-pool,
- interview s expertami,
- koláže,
- modely,
- film/audionahrávky, digitálne fotografie,
- zmiešané skupiny/skupiny vs. experti,
- výmena názorov/diskusia,
- hranie rolí,
- výstavka/dokumentácia atď.

2.4| Spätná väzba

Po skončení skupinovej práce je nevyhnutné poskytnúť žiakom spätnú väzbu o dosiahnutých výsledkoch, fázach prípravy a realizácie a vytvoriť aj priestor na metakomunikáciu. Týmto spôsobom si žiaci uvedomia, čo by mohli, resp. mali pri nasledujúcej práci v skupine vylepšiť a ako predchádzať ťažkostiam. Stupňuje sa tak pripravenosť žiakov na vzájomnú komunikáciu, kooperáciu a schopnosť pracovať v tíme. V procese učenia sa je spätná väzba veľmi dôležitá nielen na osobný rozvoj, primerané správanie voči členom skupiny, ale aj na pozorovanie účinkov vlastného správania voči druhým.

Spätná väzba (feedback) sa môže uskutočniť pomocou rozhovoru, ktorý umožňuje spoznávanie sa učiteľa a žiakov navzájom. Vždy na konci skupinovej práce alebo prezentácie sa uskutočňuje spätná väzba, ktorá poskytuje možnosť z konkrétnych zážitkov. Naučiť sa zlepšovať svoju techniku argumentácie, vystupovanie v skupine alebo prezentačnú techniku. Spätná väzba sa často spája s 3 cieľmi:

1. Chcem upriamiť pozornosť ostatných na to, ako vnímam ich správanie a čo pre mňa znamená (v pozitívnom, ale aj negatívnom zmysle slova).
2. Chcem ostatných informovať o svojich pocitoch a potrebách, aby o nich vedeli a brali na ne ohľad (nemusia opierať o dohady).
3. Chcem ostatným objasniť, aké zmeny v ich správaní by zlepšili vzájomnú spoluprácu.

Pozitívne účinky spätnej väzby sú predovšetkým v tom, že rušivé spôsoby správania sa korigujú, a tým sa vytvára efektívnejšia spolupráca. Poskytovanie alebo prijímanie spätnej väzby nie je však jednoduchá záležitosť. Nikto nemá rád, keď je upozorňovaný na chyby – môže to mrzieť, byť trápne, vyvolať obranu alebo zapríčiniť nové ťažkosti. Feedback-situácia je často háklivá, preto je dôležité, aby prijímatelia a poskytovatelia spätnej väzby dodržiavali určité pravidlá.

2.4.1| Blesk

Blesk je najčastejšie používanou technikou spätnej väzby – feedbacku, pretože je spontánne uplatňovaný na aktuálnu situáciu, problém alebo myšlienku, tam kde je potrebné ďalšie napredovanie skupiny. Je súčasne technikou, ktorá sa dá realizovať bez špeciálnej prípravy a takmer bez ďalšieho materiálu. Počas bleskového kola sa účastníci vyjadrujú jednou alebo dvoma vetami, nie dlhšie ako jednu minútu, k otázke, ktorú zadal učiteľ, moderátor. Nasledovné pravidlá na bleskové kolo majú zaručiť, že potenciál tejto techniky bude podľa možností vyčerpaný:

- každý účastník hovorí len o sebe, o svojich osobných predstavách a očakávaniach,
- výpovede sa majú vzťahovať na osobu „ja“,
- všetky slovné výpovede nepresahujú jednu alebo dve vety,
- každý účastník dodrží predpísaný čas,
- kým sa vyjadruje jeden účastník, ostatní sú len poslucháči,
- kladené môžu byť výlučne porozumenia,
- vyjadrenia sa nekomentujú, nekritizujú a nehodnotia,
- pokým sa nevyjadria všetci, neuskutočňuje sa diskusia,
- v kole sa zúčastňuje max. 25-30 osôb.

Psychologickou výhodou reflexie je *byť vtiahnutý* do procesu. Pre blesk je rozhodujúce postavenie otázok – čím konkrétnejšie, tým lepšie na ďalšiu spoluprácu v skupine. Napríklad *Ako sa cítim po tejto fáze s čiastkovými správami? Ako môže byť upevnené to, čo sme doteraz dosiahli?*

Odpovede sa nedožadujeme, ak niekto nechce nič povedať, každý povie len toľko, koľko chce. Týmto spôsobom získame rýchly a dobrý pohľad na momentálnu náladu v pracovnej skupine. Najdôležitejšie vyjadrenia môžeme zaznamenať do záznamového hárku.

Možnosti a varianty techniky BLESK

Začiatkový blesk – očakávania žiakov od novej témy, ale aj napríklad psychická pripravenosť triedy na nasledovnú vyučovaciu hodinu. Dôležité je, aby žiaci reagovali a pristúpili na výsledky začiatkového blesku. Ak sa včas položia otázky a vyrieknu očakávania vo vzťahu k téme, potom sa priania a predstavy žiakov môžu zohľadniť pri plánovaní vyučovania.

Priebežný blesk – vhodný je na preskúmanie predpokladaných rušivých javov počas procesu učenia sa, keď je citeľná pasivita a agresivita žiakov. S priebežným bleskom môžu byť odhalené nepriaznivo pôsobiace faktory, a tým sa opäť obnoví a dosiahne lepšia učebná klíma.

Koncový blesk – slúži na zistenie naplnenia začiatkových očakávaní či na zistenie, ako hodnotia žiaci uplynulý vyučovací proces. Na základe spätnej väzby môžu žiaci jeho výsledky resp. impulzy zakomponovať do budúcich vyučovacích procesov a tak sa spolupodieľať na vytváraní obsahu vyučovania.

Písomný blesk môže pozostávať z jednej alebo dvoch viet, ktoré sa vpisujú do pripravenej kolónky.

Suparna Rajaram (2011) podrobil výskumu sociálne aspekty spomienok, resp. spoločenskú pamäť skupín. Doteraz sme boli presvedčení, že spoločná práca pomáha jednotlivcovi pamätať si, ale nie vždy je to tak, pretože skupina môže spomienky aj poškodzovať. Skupiny si síce môžu pamätať viac ako jednotlivec, ale súčasne sa poškodzujú spomienky jednotlivcov, pretože každý využíva iné techniky zapamätávania si. Treba si uvedomiť, že ľudia si občersrvujú vlastné spomienky, korigujú chyby, pripájajú detaily, ktoré samy nikdy neuložili a prebúdzajú k životu zážitky, ktoré už boli zabudnuté. Pri hodnotení zážitkov musíme zohľadniť, že Suparna Rajaram pracoval v laboratórnych podmienkach s malými skupinami.

2.5| Hodnotenie

Stále vystupujúcim problémom skupinového vyučovania je hodnotenie výkonov žiaka učiteľom, pretože nielen výkon žiaka ako jednotlivca, ale aj spoločný výkon celej skupiny musí byť hodnotený. V niektorých krajinách je úplne samozrejmé pracovať v skupinách, ktorých jednotlivé známky sú počítané za plnohodnotné. Nemeckí učitelia majú s uznávaním týchto známkov problémy, pretože učenie sa v skupinách nepovažujú za preukázateľnú kompetenciu jednotlivca.

V tomto prípade je zmysluplné, aby si učiteľ vydiskutoval so žiakmi pravidlá hodnotenia a dohodol samotné hodnotenie tak, aby sa efekt skupinovej práce nevylúčil. Ale aj celkové známkovanie sa dá

prostredníctvom skupinovej práce relativizovať tým, že sa zameriame na slovné hodnotenie bez klasickej známky. Tento postup je oveľa primeranejší a vylučuje obyčajné porovnanie kvality. Dilemu hodnotenia, skupinová známka vs. individuálna známka, riešia vyučujúci tým, že známkujú skupinu, ale aj jednotlivca. Tento postup je opodstatnený iba vtedy, ak sa v rámci skupinovej práce vyskytujú jednoznačné úlohy určené jednotlivcom. Je zrejmé, že v tomto prípade sa škola neodlišuje od reálneho pracovného života, v ktorom je hodnotený výsledok skupiny alebo tímu, na ktorom sa podieľali všetci členovia skupiny a nedá sa zmysluplne rozdeliť na individuálne čiastkové výsledky.

2.6| Reflexia

Ak pod pojmom učenie sa rozumieme získavanie odborných, metodických, sociálnych, afektívnych a komunikačných kompetencií, tak je skupinová metóda veľmi efektívna, pretože rozvíja všetky tieto rozličné kompetencie.

2.6.1| Kompetencia metódy

Osobitne pozitívne pri skupinovej metóde je, že sa dá dobre kombinovať s inými metódami resp. technikami, a tým rozvíjať u žiakov kompetenciu práce v skupine prostredníctvom rôznorodých druhov prístupov práce v rámci jednej témy. Z krátkodobého hľadiska vyžadujú skupinové práce viac času ako napríklad frontálne fázy vyučovania, pretože žiaci potrebujú viac času, aby podľa vlastnej réžie spracovali úlohu; z dlhodobého hľadiska sa práve táto metóda počíta k metódam rozvíjajúcim sociálne kompetencie a kompetencie práce v skupine.

Kľúčovým predpokladom na úspešnú realizáciu práce v skupine je pripravenosť žiakov na kooperáciu a spoluprácu v tíme. V jednotlivých fázach skupinovej práce sa žiaci prostredníctvom cielených cvičení, reflexií a objasňovaní pravidiel učia, že skupinová práca je zmysluplná a potrebná na dosiahnutie úspechu v učení sa. Na rozvíjanie sociálnej kompetencii musia mať žiaci podľa možností čo najviac príležitostí, aby v rámci skupinovej práce pri učení sa cudzieho jazyka mohli cvičiť kritický rozbor, diskusiu, a tak rozvíjali vlastné sociálne správanie sa. Vo fázach skupinovej práce sa žiaci učia dobrej komunikácii, akívne počúvať, nechať ostatných vyjadriť svoju myšlienku, vyhýbať sa dlhým monológom, tolerovať odlišné úsudky a mienky, riešiť zmierlivo a pokojne názorové konflikty alebo rozpory, brať na vedomie a rešpektovať perspektívy a myšlienky ostatných členov skupiny. Prostredníctvom skupinovej práce sa rozvíja sociálna kompetencia a schopnosť pracovať v tíme, pripravenosť niesť zodpovednosť, ktoré sú potrebné nielen v ďalšom vzdelávaní, ale aj v pracovnom a osobnom živote.

2.6.2| Základné elementy hodnotenia skupinového vyučovania

Každý člen skupiny je zodpovedný za svoju prácu a jeho príspevok k spoločnej práci je pravidelne hodnotený ostatnými členmi skupiny. Tento cieľ dosiahneme, ak do vyučovania začleníme základné elementy spolupráce v malých skupinách, ktoré sú súčasne výborným nástrojom na riešenie problémov, ktoré sa vyskytujú pri vyučovaní v skupinách.

Pozitívna spolupráca alebo vzájomná závislosť – všetci členovia skupiny pociťujú súdržnosť pri dosahovaní cieľa. Každý jednotlivec musí byť úspešný, aby bola aj skupina úspešná.

Individuálna zodpovednosť – každý člen skupiny je zodpovedný prispievať k úspechom a prezentovať ich.

Interakcia tvárou v tvár – členovia vzájomne komunikujú, dôverujú si, pomáhajú, počúvajú sa, kontrolujú a overujú si riešenia.

Sociálna a tímová kompetencia – zručnosti komunikácie, rozhodovania, budovania dôvery, zvládania konfliktov. Tieto zručnosti posilňujú komunikáciu, vedúcu funkciu, dôveru a istotu v rozhodovaní.

Stratégie skupiny – členovia skupiny hodnotia spoločné úsilie a snažia sa o ich vylepšenie.

Deväť typov pozitívnej závislosti

1. cieľ: je určený rovnaký zámer. Člen skupiny je úspešný, keď sú všetci úspešní.
2. odmena: všetci členovia skupiny získajú rovnakú odmenu.
3. vonkajší vplyv: skupiny si vzájomne konkurujú.
4. poradie: skupinová práca je rozdelená do menších úloh a je riešená podľa stanoveného poradia.
5. okolie: členovia skupiny sú na základe fyzickej blízkosti vzájomne spojení/členovia skupiny sedia vedľa seba.
6. rola: každému členovi je pridelená rola v súlade s rolami ostatných členov skupiny.
7. identita: skupina si vytvorí vlastnú identitu (orly, levy, hasiči, ...).
8. simulácia: členovia skupiny vypracovávajú hypotetické situáciu (byť úspešný a/alebo prežiť).
9. zdroje: zdroje informácií a materiálu pre každú skupinu.

3| Pravidlá práce v skupinách

Skupinová práca je aktivizujúca metóda skupinového vyučovania, pri ktorej je výrazne posilnený prvok kladnej vzájomnej závislosti a spolupráce členov skupiny s vlastnými pravidlami a interpretáciami.

3.1| Zostavenie pravidiel

Podľa Klipperta (2009) je pred zavedením skupinovej práce veľmi dôležitou úlohou zostavenie pravidiel/kódexu. Tieto pravidlá sa zostavujú v triede, aby sa podľa nich mohol každý pridržovať vypracovaného kódexu.

1. Každý žiak napíše v priebehu max. 5 minút niekoľko pravidiel, ktoré považuje pri práci v skupine za dôležité. Potom sa vytvoria viaceré 3-členné skupiny, ktoré na základe vzájomnej diskusie vytvoria z jednotlivých návrhov výsledný zoznam – **Sedem zlatých pravidiel pri práci v skupine**. Voľba siedmich pravidiel je ľubovoľná, učiteľ môže určiť najmä v nižších ročníkoch iba päť, naopak, vo vyšších ročníkoch desať a viac pravidiel.
2. Pri tvorbe pravidiel je podľa Klipperta dôležité, aby v rámci skupiny dochádzalo k diskusii a argumentácii. Výsledný písomný zoznam pravidiel, ktoré boli v rámci skupiny odsúhlasené a vydiskutované sa zavesí v triede na viditeľné miesto.
3. Tretia fáza je najdôležitejšia. Každé dve alebo tri z pôvodných 3-členných skupín sa spoja do jednej veľkej skupiny. Tieto veľké skupiny uvažujú o získaných výsledkoch malých skupín, aby z nich vybrali a zostavili **Desať zlatých základných pravidiel skupinovej práce** (počet pravidiel môže byť primerane veku žiakov aj sedem alebo päť). Rozhodujúce je, že sa často z viacerých malých pravidiel vytvorí jedno spoločné pravidlo. Takto vytvorené pravidlá sú prezentované v triede a po ich odsúhlasení sa určia a napíšu ako spoločné pravidlá pre prácu v skupinách.

3.2| Určenie rolí v skupine

Pri skupinovej práci je dôležité rozdelenie a priradenie rôznych rolí. Takýmito rolami môžu byť napr.:

- hovorca,
- kontrolór dodržiavania pravidiel,
- kontrolór pracovného postupu,
- kontrolór časového harmonogramu,
- dizajnér,
- prezentátor.

Ak ešte nie sú známe roly, potom pri ich zavádzaní môžeme postupovať podľa Klipperta nasledovne: Žiaci pracujúci v dvojiciach, dostanú dva pracovné listy, na ktorých sú napísané plánované roly. Žiaci napíšu, čo si pod tou ktorou rolou predstavujú a aká je jej úloha. Potom sa vytvorí 4 – 6-členné skupiny, ktoré si vzájomne prezentujú svoje predstavy o úlohách jednotlivých rolí. Na základe výsledkov napíšu detailný opis jednotlivých rolí a prostredníctvom diskusie v triede a rád učiteľa získavajú prehľad o dôležitosti rolí pre úspešnú prácu v skupine.

4| Plánovanie skupinového vyučovania

Skupinové vyučovanie musí byť dôsledne naplánované a premyslené.

V prípravnom štádiu každej vyučovacej hodiny je celý rad rozhodnutí, ktoré musí učiteľ naplánovať: odborný obsah, podmienky v miestnosti, plánovanie skupín, orientáciu na sociálnu kompetenciu...

A po vyučovaní platí, že spoločná práca sa so žiakmi zhodnotí.

PLÁN HODINY

Odbor:

Školský rok:

Opis hodiny:

Ciele: kognitívne:

afektívne:

Pomôcky:

Organizačné rozhodnutia: veľkosť skupiny:

zadanie:

usporiadanie triedy:

Pracovné úlohy:

Pozitívna spolupráca/vzájomná závislosť:

Individuálna zodpovednosť:

Kritériá úspechu:

Hodnotenie napredovania v učení:

Reflexia: sebahodnotenie:

Sociálne učenie: v malých skupinách:

celá trieda:

PLÁN HODINY

Téma hodiny:

Trieda:

Zámer:

Výsledky učenia:

Úloha:

Sociálna kompetencia:

Príprava:

Veľkosť skupiny:

Rozdelenie v skupine:

Usporiadanie miestnosti:

Pozitívna spolupráca/vzájomná závislosť členov skupiny:

☐ cieľ	☐ rola	☐ vonkajšie vplyvy
☐ odmena	☐ poradie	☐ situácia
☐ zdroje	☐ simulácia	☐ identita

Individuálna zodpovednosť:**Reflexia o:**

Predvedenie úlohy:

Sociálna interakcia:**PLÁN HODINY**

Meno:

Škola:

Lekcia/predmet:

Dátum:

Dosiahnuté úspechy:

Výskyt problémov:

Nasledovné témy prípadne ešte raz skontrolovať:

Kritické alebo zaujímavé udalosti:

5| Skúsenosti z praxe

Uvádzame individuálne skúsenosti, ktoré reflektujú subjektívne vlastné dojmy a slúžia len ako vzor.

Príklad 1

Meno	
Škola	gymnázium
Vyučovacia hodina	anglický jazyk
Časové rozvrhnutie aktivít	2 vyučovacie hodiny
Ročník	kvarta
Typ vyučovacej hodiny	skupinové vyučovanie
Učivo	alternatívna medicína
Príprava učiteľa	- stanoviť ciele výučby (prezentovať zadanú alternatívnu liečbu žiakmi pred celou triedou po skupinách) - určiť veľkosť skupín (štyri skupiny po troch žiakoch – vynikajúci, priemerný, menej zdatný) - naplánovať aktivity pre skupiny (spracovať zadanú tému – hypnóza, vodoliečba, meditácia a bylinkárstvo) - zabezpečiť vhodné priestory (jazykové laboratórium s počítačmi) - pripraviť materiály na výučbu (obrázkové materiály týkajúce sa alternatívnych druhov liečby) - stanoviť kritériá hodnotenia
Vzdelávacie ciele	- definovať pojem <i>alternatívna medicína</i> a vymenovať druhy alternatívnej liečby - osvojiť si poznatky o alternatívnej medicíne - prezentovať výsledky skupinovej práce pred celou triedou - zosumarizovať získané vedomosti
Formy práce na hodine	- brainstorming - individuálna a skupinová forma
Kľúčové kompetencie	rozvoj komunikačných, informačných a učebných kompetencií, kompetencií na riešenie problémov, personálnych a sociálnych kompetencií
Pomôcky	zošity, výkresy, obrázky, počítače, internet, on-line slovníky
Priebeh vyučovacej hodiny	1. Oboznámenie žiakov s cieľom vyučovacej hodiny. 2. Brainstorming – zisťovanie vedomostí o alternatívnej medicíne. 3. Rozdelenie žiakov do štyroch skupín. 4. Oboznámenie žiakov s pravidlami práce v skupine. 5. Pridelenie témy jednotlivým skupinám. 6. Žiaci v skupine najprv vyhľadajú na internete a spracujú do zošita časť svojej témy, následne diskusiou vo svojej skupine spracujú zadanú alternatívnu liečbu a vypracujú projekt na výkres doplnený obrázkami. 7. Skupiny si zvolia hovorcov, ktorí budú prezentovať výsledky svojej práce pred celou triedou a kontrolórov, ktorí vyzývajú ostatných členov skupiny k objasneniu, aké dôvody viedli k rozhodovaniu skupiny. 8. Zhrnutie a porovnanie výsledkov všetkých skupín, prípadné otázky a návrhy žiakov z iných skupín. 9. Spätná väzba. 10. Zhodnotenie dosiahnutých výsledkov.

Príklad 2

Téma	Mladí ľudia a generačné rozdiely
Škola	gymnázium
Vyučovacia hodina	anglický jazyk
Trvanie	
Ročník	kvarta (IV.)
Typ vyučovacej hodiny	skupinové vyučovanie
Príprava učiteľa	• pripraviť rozdelenie žiakov do dvoch skupín (slabší + lepší) • pripraviť úlohy k téme Mladí ľudia a generačné rozdiely – karty s opisom situácií
Vzdelávacie ciele	• precvičiť a zautomatizovať rečové zručnosti • objasniť a rozšíriť slovnú zásobu k danej téme • preveriť nadobudnutú slovnú zásobu • sumarizovať získané vedomosti
Výchovný cieľ	• motivovať k tolerancii a akceptovať rozdielnosti
Metódy práce na hodine	• brainstorming • priama metóda s využitím blended learningu – metóda, ktorá využíva cieľový jazyk, t.j. anglický jazyk • heuristická metóda (riešenie problémových situácií) • metóda skupinovej argumentácie
Kľúčové kompetencie	• rozvíjať komunikačné zručnosti • rozvíjať prácu v kolektíve a v priateľskej atmosfére • vedieť riešiť problémové situácie
Pomôcky	tabuľa, učebnica angličtiny Challenges 3, zošit, karty s opisom situácií
Priebeh vyučovacej hodiny	1) Organizačná časť: 5 min. • zápis do triednej knihy, kontrola prítomnosti • učiteľ oboznámi žiakov s cieľom hodiny 2) Expozičná časť: 30 min. • motivácia (warm-up): príprava žiakov na zoznámenie sa s témou vyučovacej hodiny a aktívne osvojenie si slovnej zásoby, prostredníctvom myšlienkového mapy a využitia brainstormingu a) Aktivita 1: myšlienková mapa/Brainstorming • žiaci po jednom zaznamenajú všetky myšlienky/slová na tabuľu, ktoré im v súvislosti s témou „Teenagers“ napadli • očakáva sa max. množstvo nápadov, t.j. ak sa všetci vystriedali a žiaci majú stále nejaké nápady, môžu sa vystriedať pri tabuľi aj viackrát, pričom sa dodrží vopred stanovený časový limit 3 minút (v tejto fáze je kritika ich nápadov zakázaná) • keď sa všetci vystriedajú, po uplynutí času si spolu rozoberú slová napísané na tabuľi (príp. rozšírenie slovnej zásoby o ďalšie výrazy + zápis nových slovíčok do zošita) <i>Poznámka:</i> bolo vidieť, že slabší žiaci mali problém vybaviť si nejaké slovo súvisiace s témou a dlhšie im trvalo napísať niečo na tabuľu b) Aktivita 2: skupinová argumentácia • vychádza zo sporu dvoch odlišných tvrdení, či stanovísk • učiteľ rozdelí žiakov do skupín (záleží od počtu žiakov, ja som mala na hodine len 8 žiakov, t. j. 2 skupiny po 4 žiakov) • oboznámenie žiakov s pravidlami práce v skupine • oboznámenie žiakov s úlohami, t.j. žiaci dostanú karty s opisom situácií – úloha rodičov vs. úloha detí (viď. príloha) • úlohou každej skupiny je hájiť protichodné tvrdenie • argumenty sa zapisujú na tabuľu a konfrontujú <i>Poznámka:</i> žiaci si v každej skupine určia svojho zapisovateľa • stratégia na mojej hodine zo strany žiakov bola taká, že skupiny si zvolili za svojich zapisovateľov prevažne slabších žiakov, ktorí majú väčší problém vyjadriť sa v cieľovom jazyku a zdatnejší žiaci prebrali úlohu hovorcu za skupinu, zapájali sa do konfrontácie a nebáli sa vyjadriť svoj názor, i keď robili chyby • zámerom tejto metódy je naučiť žiakov racionálne argumentovať a rozvíjať kritické myslenie

Priebeh vyučovacej hodiny	c) Aktivita 3: simulácia • žiak hrá rolu sám za seba v istej navodenej fiktívnej situácii • rozdelenie žiakov do skupín (podľa počtu žiakov) – ja som mala 2 skupiny po 4 žiakov (na rozdiel od predchádzajúcej aktivity, kde som zadala žiakov do skupín ja, pri tejto aktivite sa žiaci rozdelili sami na skupinu dievčat a skupinu chlapcov) • ich úlohou je vymyslieť si typický problém, ktorý trápi teenagerov a zahrať danú situáciu pred ostatnými, pričom musia používať cieľový jazyk • žiaci v druhej skupine musia identifikovať, o aký problém ide a zároveň navrhnúť riešenia daného problému v cieľovom jazyku <i>Poznámka:</i> na moje prekvapenie sa žiaci zhostili tejto úlohy aktívne, pomerne rýchlo sa medzi sebou dohodli a zahráli danú situáciu s použitím cieľového jazyka • zároveň žiaci v 2. skupine navrhli viac možných riešení problému, ktoré boli formulované v cieľovom jazyku • ako jediné negatívum považujem, že sa žiaci v skupinách dohovárali aj za pomoci materinského jazyka 3) Fixačná časť: 7 min. • zhrnutie a porovnanie výsledkov práce v skupinách • hodnotenie jednotlivých rolí spolužiakmi • krátka reflexia zo strany žiakov i učiteľa 4) Záverečná časť: 3 min. • zadanie domácej úlohy – zopakovať osvojenú slovnú zásobu + vypracovanie cvičení v pracovnom zošite korešpondujúcich s danou témou
---------------------------	--

Príloha: Aktivita 2 – karty s opisom situácií

Child/Children

You have had some bad school results lately and your parents are very upset. Try to persuade them that it has nothing to do with your new friends, but there are some other reasons. Give some arguments of your own.

Parent/Parents

You are a parent of a child whose attitude to school and you has changed dramatically. He/she has got new friends you barely know, his/her look changed as well and what's more the school results are much worse.

Príklad 3

Téma	Človek a príroda
Škola	gymnázium
Vyučovacia hodina	konverzácia v anglickom jazyku
Trvanie	
Ročník	III. + septima
Typ vyučovacej hodiny	skupinové vyučovanie
Príprava učiteľa	• pripraviť rozdelenie žiakov do skupín • pripraviť vety k diktátu • pripraviť texty s odpoveďami (T/F)
Vzdelávacie ciele	• získať nové vedomosti a zručnosti • mať záujem a potrebu učiť sa aj mimo školy, uplatniť všeobecné vedomosti týkajúce sa geografických reálií • záujem a potreba zmysluplnej aktivity a tvorivosti
Výchovné ciele	• motivovať k tolerancii a akceptovať rozdielnosti • vyjadriť záujem o druhého (výmena názorov a informácií)
Metódy práce na hodine	• brainstorming • priama metóda s využitím blended learningu – metóda, ktorá využíva cieľový jazyk, t.j. anglický jazyk • heuristická metóda (riešenie problémových situácií) • metóda skupinovej argumentácie
Kľúčové kompetencie	• rozvíjať komunikačné zručnosti • rozvíjať prácu v kolektíve a v priateľskej atmosfére • vedieť riešiť problémovú situáciu • vedieť vysvetliť svoje stanovisko s uvedením argumentov za a proti rozličným možnostiam
Pomôcky	tabuľa, zošit, kópie texty, vety na samostatných papierikoch
Priebeh vyučovacej hodiny	• Úvod – organizačná časť: 5 min. - zápis do triednej knihy, kontrola prítomnosti - učiteľ oboznámi žiakov s cieľom hodiny • Jadro – expozičná časť: 25 min. • motivačná fáza: príprava žiakov na zoznámenie sa s témou vyučovacej hodiny a osvojenie si slovnej zásoby pomocou myšlienkového mapy brainstorming a) Brainstorming: žiaci po jednom zaznamenávajú všetky slová na tabuľu, ktoré im v súvislosti s témou <i>Arktída/Antarktída</i> napadli. Keď sa všetci vystriedajú, spolu si rozoberieme slová napísané na tabuľi. Žiaci využívajú všeobecné geografické vedomosti a zaraďujú slovnú zásobu buď k Arktíde, alebo Antarktíde, niektoré slová môžu byť zaradené pri oboch pólach. Rozšírenie slovnej zásoby o ďalšie výrazy <i>latitude</i>, <i>an ice-cap</i>, ktoré neskôr využijú v ďalšej aktivite – „bežecký“ diktáte. b) <i>Bežecký diktát</i> (running dictation) je veľmi obľúbená aktivita na upevnenie slovnej zásoby u žiakov. Učiteľ si pripraví vety na samostatné papieriky, ktoré prilepí v triede, resp. na chodbe školy. Žiaci pracujú vo dvojiciach, pričom jeden beží, aby čo najrýchlejšie vety našiel a jednu po druhej si zapamätal a bežal ich rýchlo nadiktovať druhému žiakovi. Správnosť prepísaných viet si žiaci kontrolujú v skupinách – jednu skupinu vytvorili 3 dvojice (6 žiakov), ktoré si skontrolovali správnosť prepisu. c) Skupinová argumentácia: Žiaci zostávajú pracovať v skupinách 3 skupiny po 6 žiakoch, kde najskôr diskutujú a rozhodujú sa z dvoch možností T/F, pri šiestich vetách z <i>bežeckého</i> diktátu, ktoré im následne pomôžu pri argumentácii (vyjadrení za a proti) k danej téme: Kde je chladnejšie: Na severnom, alebo južnom póle? Úlohou každej skupiny je zapísať si argumenty za a proti, pričom využívajú všeobecné vedomosti z geografie. Žiaci si v skupine určia svojho zapisovateľa a hovorcu prezentujúceho názor celej skupiny. Ako hovorcu si žiaci vyberajú väčšinou najlepšieho komunikátora, ktorý nemá problém prezentovať danú problematiku plynule v cieľovom jazyku. Pri prezentovaní výberu rozhodnutia a argumentácie učiteľ nezasahuje a neopravuje prípadné chyby, aby nebola narušená plynulosť. Zámerom tejto metódy je naučiť žiakov racionálne argumentovať a rozvíjať kritické myslenie.

Priebeh vyučovacej hodiny	• Fixačná časť: 12 min. • Po vyjadrení názorov a argumentácií jednotlivých skupín, žiaci dostanú krátky text s názvom <i>Which is colder: The North pole or the South pole?</i> Po prečítaní textu v skupinách sa vrátia k šiestim vetám na kontrolu správnych odpovedí, prípadne opravu. Nasleduje porovnanie výsledkov práce v skupinách a krátke zhodnotenie učiteľa, či žiaci argumentovali a vyjadrovali svoje názory dostatočne plynule, s využitím vhodnej slovnej zásoby vrátane frazeológie a výrazov určených na argumentáciu (using discourse markers – linkers like however, but) • Záverečná časť: 3 min. • Zadanie domácej úlohy – zopakovať osvojenú slovnú zásobu, vypracovanie pracovného listu k téme Global problems
---------------------------	--

ÚLOHY

A Expozičná časť – bežecký diktát:

1. There is no land at the Antarctic – only an ice-cap.
2. The polar regions get very little sunshine compared with other latitudes.
3. The ice is several metres thick in the middle of the Arctic Ocean.
4. For six months in the year there is no sunshine in the Arctic.
5. Water keeps in the heat of the sun better than dry land.
6. The Antarctic is by far the highest of the five continents, rising to more than 2 thousand metres above sea level.

B Fixačná časť – text:

- WHICH IS COLDER: THE NORTH POLE OR THE SOUTH POLE?
- The North and South poles are both very cold because they get very little sunshine compared with the rest of the earth. The sun never rises more than 23,5 degrees above the horizon, and for six months of the year the poles get no sunshine at all. Also most of the sunlight is reflected back by the bright white surface. So both poles are very cold, but the South Pole is much colder than the North Pole because it sits on top of a very thick ice sheet, which itself sits on dry land, on the continent of Antarctica. The top of the ice sheet near the South Pole is more than 3 000 metres above sea level more than a mile and a half high, so Antarctica is by far the highest continent on earth. In comparison the North Pole rests in the middle of the Arctic Ocean, where the surface of the ice is only about a foot above the sea. Water keeps in more heat than dry land so the Arctic Ocean retains the heat, making it less cold in winter and warmer in the summer.

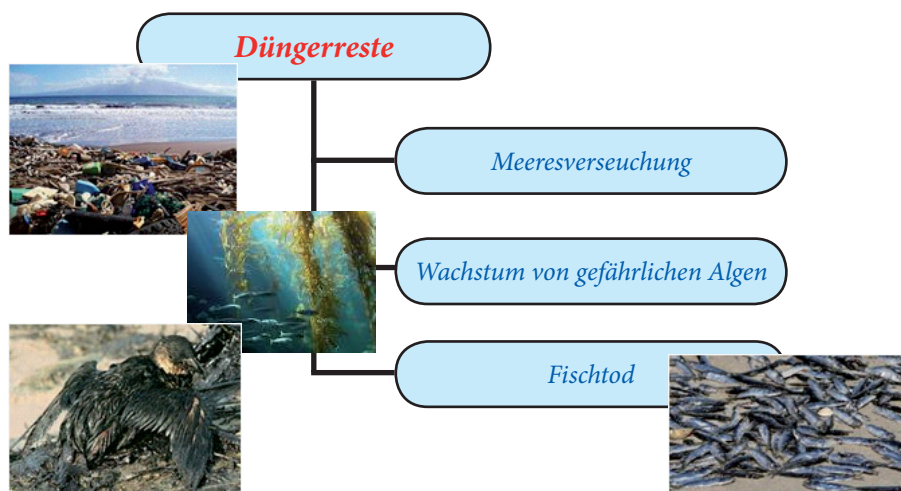
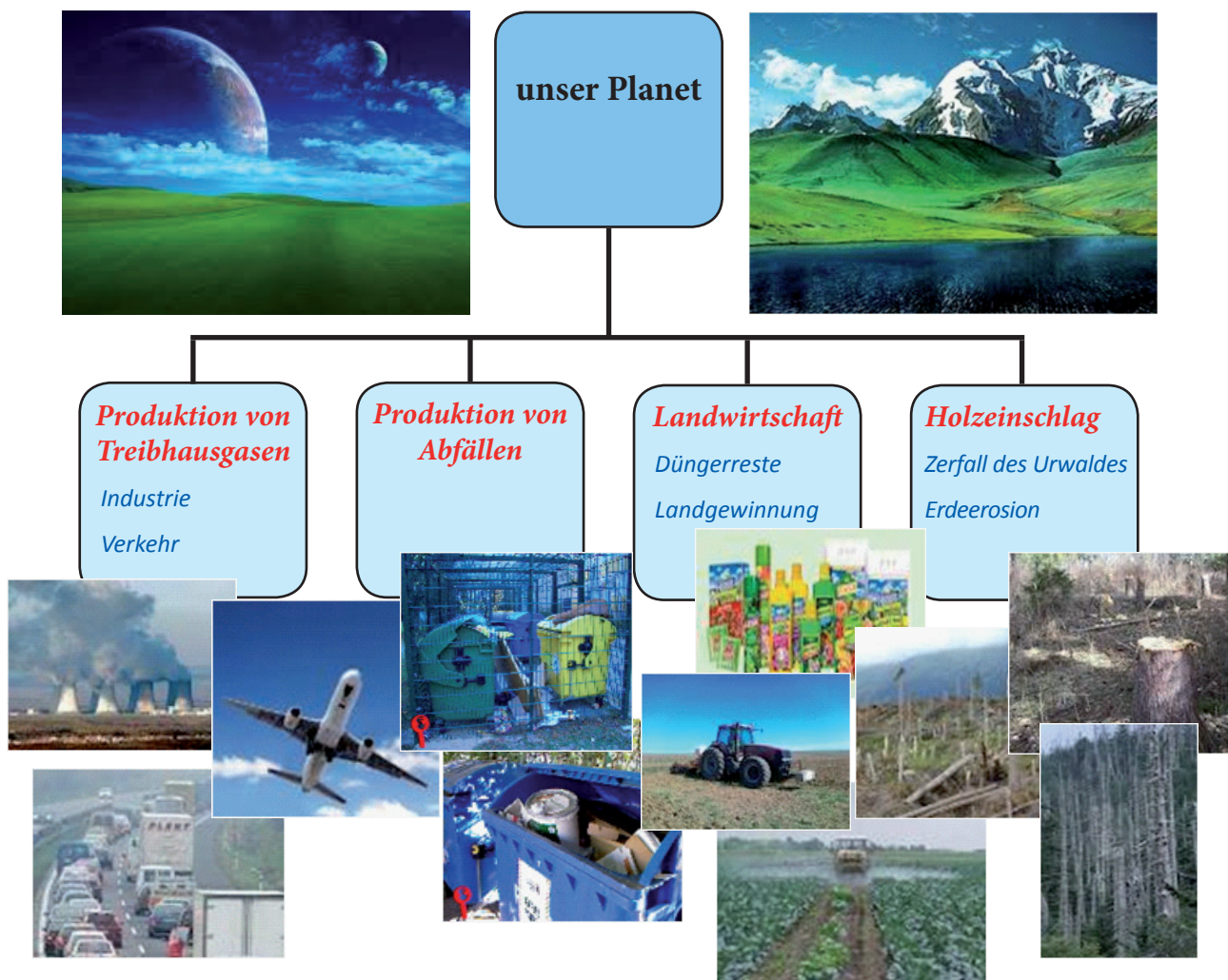
C Fixačná časť – T/F:

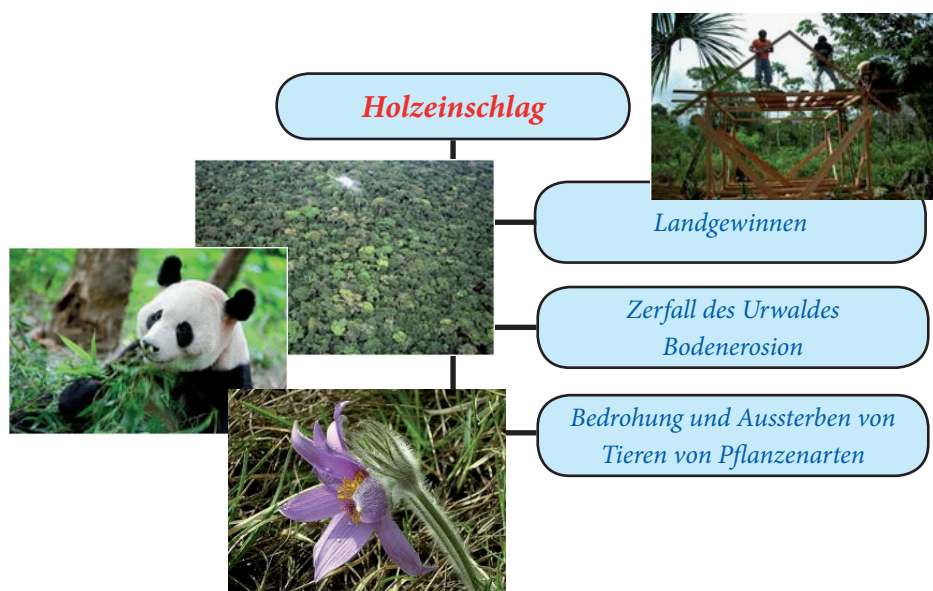
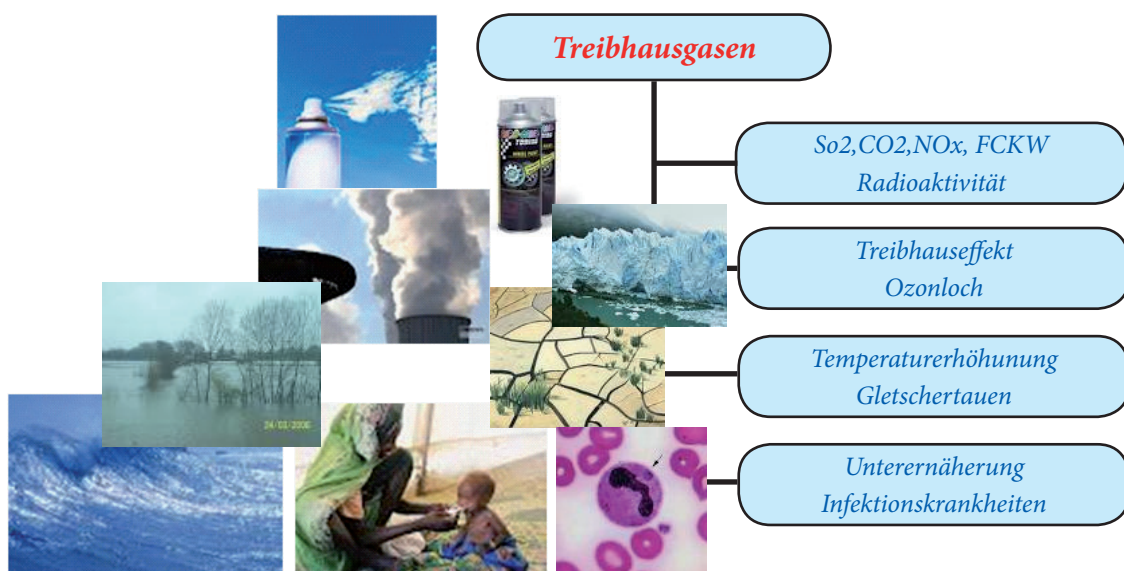
- Správne odpovede:
 1. F. There is land at the Antarctic.
 2. T. At the poles there is sunshine for only six months of the year.
 3. F. The ice cap is very thin. In fact there have been reports in the press recently that much of the ice is disappearing.
 4. T.
 5. T.
 6. T. It doesn't have the highest points in the world – those are to be found in the Himalayas, but it is on average the highest continent.

Príklad 4 – Metodický list

Téma	Klimatické zmeny – ochrana a tvorba životného prostredia
Škola	gymnázium
Vyučovacia hodina	nemecký jazyk
Trvanie	3 vyučovacie hodiny
Ročník	štvrtý
Typ vyučovacej hodiny	skupinové vyučovanie
Príprava učiteľa	- pripraviť rozdelenie žiakov do skupín (náhodné – podľa lístkov s názvami ekologických problémov) - príprava obrazového plagátu ku klimatickým zmenám - pripraviť texty k jednotlivým ekologickým biotopom, - pripraviť pracovný list s otázkami k jednotlivým textom - pripraviť pravidlá práce v skupine
Vzdelávacie ciele	- definovať základné pojmy súvisiace s úlohou človeka pri tvorbe a ochrane životného prostredia (ŽP) - uviesť význam prírody pre človeka, ich vzájomnej spätosti a závislosti života človeka od prírody - objasniť základnú slovnú zásobu týkajúcej sa ekologických problémov a klimatických zmien, charakterizovať základné problémy ŽP - vymenovať návrhy a spôsoby tvorby a ochrany ŽP - aplikovať nadobudnutú slovnú zásobu - sumarizovať získané vedomosti
Metódy a formy práce na hodine	• Vytvorenie pamätovej mapy • Brainstorming • Buzz Groups – mušie/bzučiacie skupiny
Kľúčové kompetencie	Všeobecné kompetencie Komunikácia v cudzom jazyku - rozvoj schopnosti porozumieť, vyjadriť a tlmočiť fakty a názory - iniciovať, udržať a ukončiť konverzáciu Naučiť sa učiť - čítať odborný text s porozumením Spoločenské a občianske kompetencie - tímová práca v skupine - identifikovať a vymedziť postoje autorov - hodnotiť pravdivosť výrokov Komunikačné jazykové kompetencie - porozumenie hlavných myšlienok textu k téme - schopnosť komunikovať o danej problematike - aktívne používať naučenú slovnú zásobu v bežnej konverzácii - pochopenie logickej štruktúry textu
Pomôcky	pracovné listy k téme, papiere alebo zošity, obrázky, slovníky
Priebeh vyučovacích hodín	1. a 2. vyučovacia hodina Motivácia - oboznámenie s cieľom vyučovacej hodiny - vytvorenie pamätovej mapy k životnému prostrediu Expozícia - spoločné vypracovanie úvodného pracovného listu k slovnej zásobe - rozdelenie žiakov do skupín - oboznámenie žiakov s pravidlami práce v skupinách - práca v skupinách, čítanie a doplnenie textov, zodpovedanie otázok - Hra „Der rasende Reporter“ Fixácia učiva a záver vyučovacej hodiny - zhrnutie a porovnanie výsledkov všetkých skupín, vyhodnotenie - zadanie domácej úlohy – vypracovať vlastný zoznam opatrení, ktorými samotní žiaci prispievajú k ochrane životného prostredia - charakterizovať jednotlivé biotopy, ich význam, problémy a možnosti ich ochrany - vyhľadanie obrazového materiálu k vytvoreniu plagátu ku klimatickým zmenám 3. vyučovacia hodina - vytvorenie vlastného plagátu ku klimatickým zmenám

Das Klima wandelt sich – Folgen haben ihre Folgen

Vyhodnotenie skupinového vyučovania vlastnej vyučovacej hodiny

Buzz Groups (mušie/bzučiacie skupiny)

Na hodine konverzácie z nemeckého jazyka som túto metódu využila pri preberaní maturitnej témy Človek a príroda. Je to náročná téma na slovnú zásobu a rozsah, preto som zvolila túto formu učenia/ sa. Na úvod hodiny som pomocou metódy brainstorming motivovala žiakov otázkou: *Čo tvorí životné prostredie?* Následne sme so žiakmi vytvorili pamäťovú mapu. Fáza trvala 15 minút.

Systém tejto skupinovej výučby spočíval v tom, že študentov som rozdelila do štyroch skupín. Zvolila som náhodnú formu rozdelenia do skupín. Žiaci si postupne vytiahli lístok s názvom problému, ktorý bude skupina riešiť. Žiaci s rovnakým názvom problému vytvorili jednu skupinu. Skupiny dostali pracovný list s textom, pracovný list s otázkami a prázdnu tabuľku na zaznamenávanie odpovedí na otázky, ktoré získajú od svojich spolužiakov v hre **Ponáhľajúci sa reportér**. K dispozícii mali aj slovníky.

Úlohou skupín bolo spoločne prečítať a doplniť chýbajúce slová do textu. Následne odpovedali len na tie otázky, ktoré sa týkali ich problému. Na tejto úlohe pracovali 20 minút.

V poslednej fáze nasledovala hra **Ponáhľajúci sa reportér**. Žiaci sa presunuli do zadnej časti triedy, kde sa voľne pohybovali, vyhľadávali spolužiakov, ktorí im mali poskytnúť chýbajúce odpovede na otázky. Na túto činnosť mali 20 minút čas.

Vo fáze fixácie nasledovalo zhrnutie, porovnanie a vyhodnotenie výsledkov práce. Skupina si zvolila svojho hovorcu, ktorý prezentoval výsledky skupiny. Týmto spôsobom si skontrolovali odpovede aj ostatní žiaci. Táto fáza trvala 20 minút; každá skupina mala na prezentáciu 5 minút.

Domácou úlohou žiakov bolo vypracovať vlastný zoznam opatrení, ktorými oni samotní prispievajú k ochrane životného prostredia, charakterizovať jednotlivé biotopy, ich význam, problémy a možnosti ich ochrany a vyhľadanie obrazového materiálu na vytvorenie plagátu ku klimatickým zmenám.

Tento obrazový materiál využili na 3. vyučovacej hodine, kde opäť v tých istých skupinách vytvorili svoj plagát ku klimatickým zmenám. Ako vzor a inšpiráciu som im poskytnutla môj vytvorený plagát.

ÚLOHY

1. Ordnen Sie den Wortschatz den Bereichen Wasser, Luft, Boden zu!

r Abfall, sortieren, bedrohen, e Pflanze, e Plastik, r Müll, e Kläranlage, r Filter, s Altpapier, versaut, s Ozonloch, r Katalysator, e Abgase, trennen, der saure Regen, retten, s Trinkwasser, e Düngerreste, e Luftverschmutzung, e Quelle, s Waldsterben, r Regenwald, e Dose, umweltzerstörend, r Baum, r Treibhauseffekt, r Schaum, verölen, r Lebensraum, e Wasserverschmutzung, gefährdet, r Gestank, s Abwasser, verpestet, töten, s Meer, reduzieren, e Schornsteine, geschützt, reinigen, leergefischt, r Wasserverbrauch, e Industriechemikalien, e Verbrennung, s Grundwasser, e Wärmestrahlung der Sonne, e Wasservorräte, s Schwefeldioxid, e Mülldeponie, sickern, e Durchschnittstemperatur

WASSER	BODEN	LUFT

1. GRUPPE:

Ergänzen Sie die fehlenden Wörter und danach beantworten Sie die Fragen, deren Antworten Sie kennen!

arbeiten – bei – Brot – der – Ein – Energie – Farben – für – in – kontrollieren – Müll – nämlich – nur – wäre – Wenn – wenn – wir

Müll macht Probleme

Wir werfen in Deutschland pro Jahr 30 Millionen Tonnen Abfälle auf den Müll. _____(1) man damit einen Güterzug füllen würde, hätte er eine Länge von 12 500 km – das _____(2) eine Strecke von hier bis Zentralafrika. Wir ersticken im Müll: Die Mülldeponien sind voll; die Müllverbrennungsanlagen _____(3) 24 Stunden pro Tag. Dabei gibt es hundert Beispiele, wo wir völlig sinnlos Müll produzieren. Müssen _____(4) denn Bier und Limonade aus Dosen trinken? Brauchen wir bei jedem Einkauf neue Plastiktüten? Gibt es _____(5), Käse, Wurst und Fleisch nicht ohne Verpackung zu kaufen? Machen Sie mit: Kaufen Sie bewusst ein!

_____(6) großer Teil der Dinge, die später auf den Müll kommen, wurde industriell produziert. Das kostet Arbeitskraft, _____(7) und Rohstoffe. Dabei gibt es zum Beispiel für Glas, Papier und Blechdosen eine viel bessere Lösung, _____(8) das Recycling. Aus diesem "Müll" können wieder neue Produkte aus Glas, Papier und Blech hergestellt werden, _____(9) man sie getrennt sammelt. Auch Küchenabfälle (fast 50 Prozent des Mülls!) sind eigentlich viel zu schade _____(10) die Deponie. Durch Kompostierung kann man daraus gute Pflanzenerde machen. Machen Sie mit: Sortieren Sie Ihren _____(11)! Auch das ist im Müll, den wir täglich produzieren: Batterien, Plastik, Kunststoff, Dosen mit Lack und _____(12), Medikamente, Pflanzengift, Putzmittel... Eine gefährliche Mischung, denn die chemischen Reaktionen dieses Müllcocktails kann man nicht _____(13). Die Müllverbrennungsanlagen, die etwa ein Drittel des Mülls verbrennen, haben natürlich Filter. Aber diese Filter können _____(14) solche Gifte und gefährlichen Stoffe zurückhalten, die bekannt sind. Experten glauben, dass 40 bis 60 Prozent _____(15) Giftstoffe, die bei der Verbrennung entstehen, mit den Rauchgasen in die Luft kommen. Ähnlich ist es _____(16) den Mülldeponien. Auch hier gibt es unkontrollierbare chemische Reaktionen. Die Giftstoffe können in den Boden und _____(17) das Grundwasser kommen. Machen Sie mit: Bringen Sie gefährlichen Müll zu einer Sammelstelle für Problemmüll!

2. GRUPPE:

Ergänzen Sie die fehlenden Wörter und danach beantworten Sie die Fragen, deren Antworten Sie kennen!

als – als – benutzen – die – durch – Grundlage – jahrzentlang – kann – krank – Leben – muss – so – Und – Waschen – Wasser – Wasser

Das Trinkwasser

Alle Menschen müssen sich Gedanken über das Trinkwasser machen. _____(1) ist unser wichtigstes Lebensmittel und nützlicher Rohstoff. Wasser ist _____(2) für alles Leben auf der Erde. Jede Art von _____(3) ist aufs Wasser angewiesen. Es ist im Wesentlichen zum _____(4), Spülen, Kochen da. Ein großer Teil geht jedoch einfach _____(5) die Toilette. Nach der Benutzung durch die Haushalte ist _____(6) klare Trinkwasser schmutzig und unappetitlich. Das Wasser, das wir _____(7), bewegt sich in einem ständigen Kreislauf. Das alte Wasser _____(8) wieder gereinigt werden. Es gibt nämlich kein neues Wasser. _____(9) nur 0,3 % des Wassers auf der Erde kann _____(10) Trinkwasser benutzt werden, denn 77 % des Süßwasservorräte findet man _____(11) Eis eingefroren. Ein weiterer Teil des Wasserverbrauchs entfällt auf _____(12) Industrie. Abwässer, Gifte, Müll, Öl, das Wasser ist stark _____(13). Und es zeigt es auch: Fischtod, Wasserverschmutzung, Schaumteppich. Es _____(14) einem schlecht werden, wenn man weiß, was alles das _____(15) jährlich schlucken muss. Die Fachleute beunruigt ein weiteres Problem, _____(16) sickern in Richtung Grundwasserspiegel Düngerreste, Pflanzenschutzmittel, Industriechemikalien.

3. GRUPPE:

Ergänzen Sie die fehlenden Wörter und danach beantworten Sie die Fragen, deren Antworten Sie kennen!

besonders – das – der – die – Durch – kennt – krank – Luft – nehmen – Oft – Regen – schlimmer – sprechen – Luft – Umweltgift – und – und – wachsen – Wind

Die Wälder

60 % der Tannen in der Bundesrepublik Deutschland sind _____(1), oder schon tot. Man kann von einer Umweltkatastrophe _____(2). Warum sterben die Bäume? Die Ursache sei der _____(3), meinen die Wissenschaftler. Der Regen ist heute ein _____(4). Der Regen ist sauer, manchmal so sauer, wie _____(5) Zitronensaft. Und die Ursache dafür liegt in der _____(6), die zuviel Schwefeldioxid enthält.

Das SO₂ in der _____(7) kommt aus Kohle, Ölkraftwerken und von der Industrie. _____(8) hohe Schornsteine kommen die Abgase nach draußen. Der _____(9) bringt sie weiter, so dass sie auch in _____(10) Gebiete kommen, in denen es keine Industrie gibt. _____(11) sind es tausende von Kilometern und der Wind _____(12) keine Grenzen.

Wasser aus Regen und Nebel machen _____(13) Schwefeldioxid in der Luft zu Schwefelsäure, die sauer _____(14) aggressiv ist. Für Bäume ist der saure Regen _____(15) gefährlich, weil sie lange leben und nur langsam _____(16). Dadurch konzentriert sich viel Giftstoff in ihnen-sie _____(17) das saure Wasser doppelt auf: durch die Blätter _____(18) aus dem Boden. Bei Nadelbäumen ist es noch _____(19), weil sie auch im Winter Blätter haben.

4. GRUPPE:

Ergänzen Sie die fehlenden Wörter und danach beantworten Sie die Fragen, deren Antworten Sie kennen!

Abwässer – Algen – auch – dabei – dass – dem – die – die – Düngemittel – Felder – Flugverkehr – getötet – in – Landgewinnung – müssen – Platz – so – sondern – wobei

Das Meer

Bedroht und verschmutzt wird natürlich nicht nur das Süßwasser, _____(1) auch Wasser in allen Meeren. Nur wenige haben erkannt, _____(2) in den Meeren nicht nur Naturparadies, sondern _____(3) Grundlage für menschliches Leben zerstört wird. Tausende von Tonnen der Giftstoffe fließen _____(4) sie und haben sie zu einer großen Müllkippe gemacht.

Über _____(5) Flüsse fließen giftige Abwässer von Industrie und Haushalten und _____(6) von den Feldern immer noch in die Seen. Durch _____(7) Düngemittel wachsen die Algen viermal so schnell wie früher, _____(8) sehr viel Sauerstoff im Wasser verbraucht wird und einige _____(9) ein starkes Gift produzieren. Aus der Luft kommen mit _____(10) Regen Gifte aus den Abgasen von Industrie, Auto- und _____(11) und von den Verbrenungsschiffen. Die Schiffe lassen täglich Müll, _____(12), Öl fließen, viele Meerestiere werden von Schiffen verletzt oder _____(13), oder sehr oft kommt es zu den Unfällen und _____(14) entsteht ein Schaumteppich auf der Oberfläche und tausende Seevögel _____(15) in solchem Teppich sterben. Das Meer wird auch durch _____(16) immer kleiner. Wo früher das Meer war, entstehen heute _____(17), Freizeitparks, Fabriken. Während der Mensch dem Meer immer mehr _____(18) wegnimmt, wird der Lebensraum für Tiere und Pflanzen kleiner, _____(19) dass viele Arten nicht überleben konnten.

Fragen sie untereinander nach Informationen aus den Artikeln, die Ihnen noch fehlen!

Finden Sie nur die in Ihren Artikeln vorkommende Antworten auf die Fragen!

Der Rasende Reporter

Príklad 5

Téma	Dopravné prostriedky												
Škola	stredná škola												
Vyučovacia hodina	nemecký jazyk												
Trvanie	6 hodinový vyučovací blok												
Ročník	1. ročník SŠ												
Typ vyučovacej hodiny	individuálna a skupinová práca												
Príprava učiteľa													
Vzdelávacie ciele													
Požiadavky na žiakov	práca s médiami kreativita matematické myslenie vystupovanie pred skupinou												
Metódy práce na hodine	brainstorming												
Kľúčové kompetencie													
Pomôcky	kartón, nožnice, farebné ceruzky, lepidlo, časopisy/noviny, magnetky.												
Priebeh vyučovacej hodiny	1. Úvod do problematiky – plánujeme triedny výlet z Bratislavy do Paríža Otázka: <i>Máte predstavu, ako sa tam dostaneme?</i> (5 minút) Vytvorenie skupín (5 minút) 2. Vytvorenie 4 skupín prostredníctvom žrebovania štyroch motívov: Flugzeug Auto Zug/Bahn Bus 3. Internetrecherche (samostatná práca/počítačová miestnosť/15 – 20 min.) Otázka: <i>Kolko stojí cesta lietadlom, autom, vlakom a autobusom?</i> <i>Wie viel kostet eine Reise mit dem Flugzeug, dem Auto, dem Zug oder dem Bus?</i> Hinreise am 14. 01. 2014, Rückreise am 18. 01. 2014. Preise für 1 Person bis zum Alter von 20 Jahren. Internetové stránky poskytovateľov sú uvedené na pracovnom liste: Flugzeug: www.germanwings.de Auto: www.falk.de Zug: www.thalys.com/be/de/ Bus: www.touring.de 4. Zostavenie výsledkov v rámci skupiny (skupinová práca/počítačová miestnosť/10 – 15 min.) 5. Plagát (skupinová práca/trieda/30 min.) Vyhodenie plagátu pomocou pripravených pomôcok, ktorý obsahuje informácie o druhu prostriedku, nákladov, trvaní cesty. 6. Predstavenie plagátov (skupinová práca/trieda/10 min.) Každá skupina predstavuje svojej plagát, ktoré sú pripevnené magnetmi na vonkajšiu stranu tabule. 7. Demokratické odsúhlasenie (žiaci, učiteľ/trieda/10 min.) Otázka: <i>Ktorý dopravný prostriedok by ste zvolili na cestu z Bratislavy do Paríža a prečo? Welches Verkehrsmittel würdet ihr wählen, um von Bratislava nach Paris zu reisen? Warum?</i> <table><tr><td>Flugzeug</td><td>Auto</td><td>Bahn</td><td>Bus</td></tr><tr><td>?</td><td>?</td><td>?</td><td>?</td></tr><tr><td>?</td><td>?</td><td>?</td><td>?</td></tr></table> Výsledky sú po odsúhlasení zapísané do tabuľky (na vnútornej strane tabule). Tabuľa sa po zápise zavrie a otvorí sa po ukončení skupinovej práce, kedy sa opäť položí otázka a výsledky sa porovnávajú.	Flugzeug	Auto	Bahn	Bus	?	?	?	?	?	?	?	?
Flugzeug	Auto	Bahn	Bus										
?	?	?	?										
?	?	?	?										

PRACOVNÝ LIST 1

Skupina Lietadlo

1. **úloha:** Na internete vyhľadajte let z Bratislavy do Paríža:

Let tam 14. 01. 2014, spätný let 18. 01. 2014.

Koľko stojí jedna cesta pre 1 osobu do 20 rokov a koľko trvá let?

Spravte si poznámky.

Pomocník: Hľadajte na internetovej adrese: www.germanwings.de

2. **úloha:** V rámci skupiny spojte svoje výsledky.

3. **úloha:** Vytvorte plagát, aby dopravný prostriedok zahŕňal náklady a dĺžku letu.

Bonusová úloha: Ak budete so svojou prácou rýchlo hotoví, tak si môžete premyslieť a prepočítať, koľko bude stáť cesta pre celú triedu, 12 žiakov.

4. **úloha:** Premyslite si spôsob prezentácie vášho plagátu.

PRACOVNÝ LIST 2

Skupina Auto

1. **úloha:** Na internete vyhľadajte trasu z Bratislavy do Paríža:

Cesta tam 14. 01. 2014, spätná cesta 18. 01. 2014.

Koľko stojí jedna cesta autom pre 1 osobu koľko trvá cesta?

Spravte si poznámky.

Pomocník: Hľadajte na internetovej adrese www.falk.de.

2. **úloha:** V rámci skupiny spojte svoje výsledky.

3. **úloha:** Vytvorte plagát, aby dopravný prostriedok zahŕňal náklady a dĺžku letu.

Bonusová úloha: Ak budete so svojou prácou rýchlo hotoví, tak si môžete premyslieť a prepočítať, koľko bude stáť jazda autami pre celú triedu, 4 osoby na jedno auto, 12 žiakov.

4. **úloha:** Premyslite si spôsob prezentácie vášho plagátu.

PRACOVNÝ LIST 3

Skupina Vlak

- 1. úloha:** Na internete vyhľadajte trasu vlakom z Bratislavy do Paríža:
Cesta tam 14. 01. 2014, spiatočná cesta 18. 01. 2014.
Koľko stojí jedna cesta vlakom pre 1 osobu do 20 rokov a koľko trvá?
Spravte si poznámky.
Pomocník: Hľadajte na internetovej adrese www.thalys.com/be/de/
- 2. úloha:** V rámci skupiny spojte svoje výsledky!
- 3. úloha:** Vytvorte plagát, aby dopravný prostriedok zahŕňal náklady a dĺžku jazdy vlakom.
Bonusová úloha: Ak budete so svojou prácou rýchlo hotoví, tak si môžete premyslieť a prepočítať, koľko bude stáť jazda vlakom pre celú triedu, žiadajte skupinovú zľavu pre 12 žiakov.
- 4. úloha:** Premyslite si spôsob prezentácie vášho plagátu.

PRACOVNÝ LIST 4

Skupina Autobus

- 1. úloha:** Na internete vyhľadajte cestu autobusom z Bratislavy do Paríža:
Cesta tam 14. 01. 2014, spiatočná cesta 18. 01. 2014.
Koľko stojí jedna cesta autobusom pre 1 osobu do 20 rokov a koľko trvá?
Spravte si poznámky.
Pomocník: Hľadajte na internetovej adrese www.touring.de
- 2. úloha:** V rámci skupiny spojte svoje výsledky.
- 3. úloha:** Vytvorte plagát, aby dopravný prostriedok zahŕňal náklady a dĺžku jazdy autobusom.
Bonusová úloha: Ak budete so svojou prácou rýchlo hotoví, tak si môžete premyslieť a prepočítať, koľko bude stáť jazda autobusom vlakom pre celú triedu, žiadajte skupinovú zľavu pre 12 žiakov.
- 4. úloha:** Premyslite si spôsob prezentácie vášho plagátu.

2. ČASŤ

Úloha 1:

Dôkladne prečítaj text a podčiarkni slová, ktoré poznáš.

Predpokladaný čas na vypracovanie 10 – 15 minút, na záver diskusia k nejasnostiam.

Warum ist Fliegen schädlich für unsere Umwelt?

(Prečo je lietanie škodlivé pre naše životné prostredie?)

Fliegen ist bequem. In wenigen Stunden kommt man dorthin, wofür man früher Tage oder Wochen brauchte. Aber Fliegen schadet unserer Umwelt sehr! Eine Flugreise ist dreimal schädlicher für die Umwelt als eine Bus- oder Bahnreise. Wenn beispielsweise mit dem Flugzeug nach Paris fliegt, ist es genauso schädlich als ob man ein halbes Jahr lang mit dem Auto fahren würde.

Ein Flugzeug braucht genau wie ein Auto Kraftstoff zum Fliegen. Beim Auto heißt dieser Kraftstoff Benzin, beim Flugzeug heißt er Kerosin. Damit das Flugzeug fliegen kann muss das Kerosin verbrannt werden, genau wie beim Auto das Benzin. Wenn Kerosin und Benzin verbrannt werden entstehen dabei Stoffe, die schädlich für unsere Umwelt sind, wie zum Beispiel Kohlenstoffdioxid. Da beim Fliegen die Schadstoffe entstehen während das Flugzeug weit oben am Himmel fliegt, ist das schlimmer als bei der Verbrennung von Benzin am Boden. Denn in solchen Höhen können die Schadstoffe nicht so leicht abgebaut, das heißt in unschädliche Stoffe umgewandelt werden. Am Boden kann dies schneller und einfacher passieren. Außerdem entstehen bei der Verbrennung von Kerosin Kondensstreifen, das sind die weißen Wolken, die man oft hinter Flugzeugen am Himmel sehen kann.

Úloha 2:

Obláčky ukazují, ako intenzívne je znečistené naše životné prostredie vlakmi a lietadlami. Pri vlaku je priradený jeden obláčik. Tvojou úlohou je premyslieť si, koľko obláčikov je pri lietadle, keď pri vlaku je jeden. Vystrihni šesť obláčikov a nalep zodpovedajúci počet obláčikov k lietadlu.

Stärke der Umweltverschmutzung

Úloha 3:

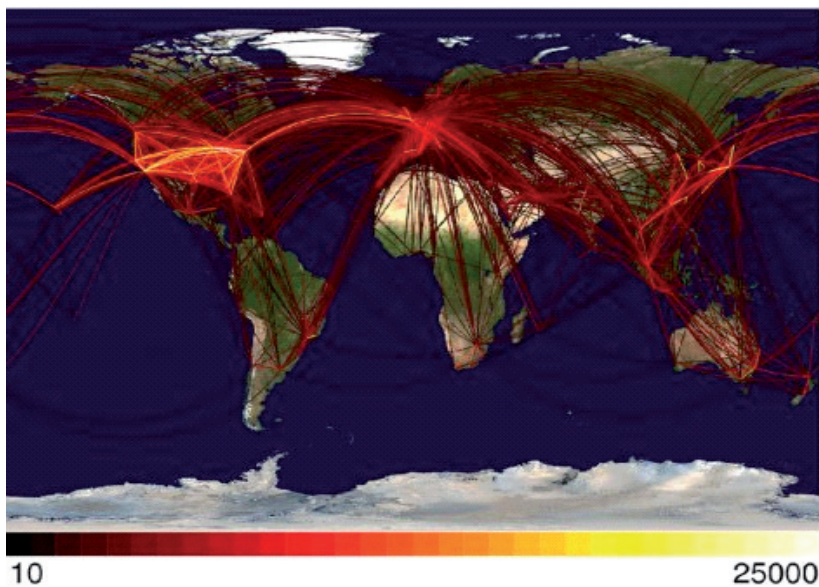
Ktorý dopravný prostriedok je najviac šetrný voči životnému prostrediu? Zaznač, ako dlho môžeme cestovať lietadlom a vlakom, kým sa vylúči 1 tona oxidu uhličitého. Na pomoc použi text z úlohy 1.

Úloha 4:

Na mape vidíš svetovú leteckú sieť. Na husto označených miestach je najintenzívnejšia letecká preprava. Na pomoc použi atlas.

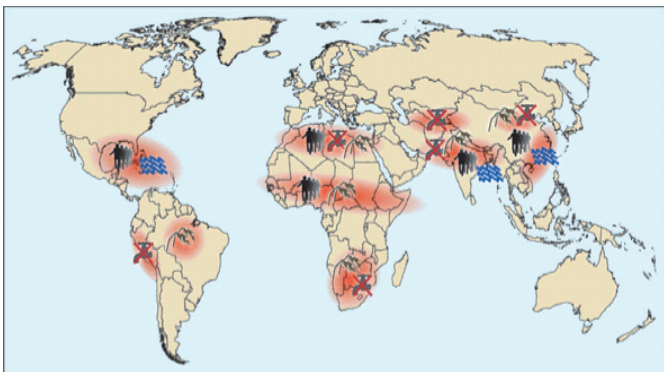
Čo nám ukazuje mapa?

Kde vo svete je najhustejšia letecká preprava, kde sa lieta najmenej?

V skupine premyslite, aké dôvody zapríčiňujú tento rozdielny počet letov.

Úloha 5:

Na tejto mape vidíš regióny, ktoré sú najviac postihnuté zmenou klímy.

Ktoré regióny trpia najviac/najmenej zmenou klímy a aké dôsledky z nich vyplývajú?

Premysli, ktoré krajiny musia podniknúť opatrenia proti dôsledkom zmeny klímy.

Úloha 6:

Niektorí navrhujú letenku s výstrahou, podobne ako cigaretové škatuľky. Nakresli alebo napíš takúto výstrahu na letenku, ktorá poukáže na fakt, že nemáme lietať bez premyslenia.

Letenka

z Bratislavy do Paríža

3. ČASŤ

Informácie o lietaní – diskusia v pléne

1. Žiaci dostanú pracovný list. Text je prečítaný pred celou triedou.
2. Žiaci tvoria otázky k textu.
3. Žiaci čítajú v skupine text ešte raz.
4. Hlavné body textu píše žiaci na tabuľu.

Wie wird auf das Thema klimabewusstes Reisen aufmerksam gemacht?

(Ako upozorníme na ekologickéjšie cestovanie?)

Seit einigen Monaten können Passagiere freiwillig mehr Geld für ihr Flugticket bezahlen. Der Betrag, der mehr gezahlt wird, wird Klimaschutzprojekten in Brasilien und Indien gespendet. Diese Projekte können mit dem Geld dann z.B. beim Erweitern von öffentlichen Verkehrsmitteln wie Bahn und Zug helfen und die Bewohner über das Thema „Umweltschutz“ informieren. Die Menschen sollen erfahren, welche Verkehrsmittel schädlich für die Umwelt ist. Sie lernen also, wie sie im täglichen Leben weniger Schadstoffe, die z.B. beim Fliegen und Autofahren entstehen, verbrauchen. Auch größere Unternehmen zeigen Interesse an dem Projekt, und wenn die Zahl der Kunden weiter wächst, können weitere Klimaschutzprojekte unterstützt werden.

Závěrečná diskusia/Výsledky skupinovej práce

Zopakujeme úvodnú otázku: *Ako sa čo najekologickejšie dostaneme do Paríža?*

Na stenu sa premietne obraz krajín s leteckou a dopravnou sieťou.

Diskusia k výsledkom.

Prostredníctvom skupinovej práce a vzájomných diskusií v pléne triedy žiaci pochopili, že lietanie najviac poškodzuje klímu.

PRACOVNÝ LIST: spracovanie textu

Wie wird auf das Thema klimabewusstes Reisen aufmerksam gemacht?

(Ako upozorníme na ekologickejšie cestovanie?)

Seit einigen Monaten können Passagiere freiwillig mehr Geld für ihr Flugticket bezahlen. Der Betrag, der mehr gezahlt wird, wird Klimaschutzprojekten in Brasilien und Indien gespendet. Diese Projekte können mit dem Geld dann z.B. beim Erweitern von öffentlichen Verkehrsmitteln wie Bahn und Zug helfen und die Bewohner über das Thema „Umweltschutz“ informieren. Die Menschen sollen erfahren, welche Verkehrsmittel schädlich für die Umwelt ist. Sie lernen also, wie sie im täglichen Leben weniger Schadstoffe, die z.B. beim Fliegen und Autofahren entstehen, verbrauchen. Auch größere Unternehmen zeigen Interesse an dem Projekt, und wenn die Zahl der Kunden weiter wächst, können weitere Klimaschutzprojekte unterstützt werden.

Trotz der guten Aktion heißt die bessere Lösung immer noch Bahn fahren.

Wie auf Zigarettenverpackungen sollen demnächst auch auf Flugtickets Verbraucherinformationen gedruckt werden. Darauf soll stehen inwieweit fliegen die Umwelt schädigt. Der Reisende soll durch den Aufdruck überlegen, ob es unbedingt nötig ist zu fliegen.

Hlavné myšlienky textu:

S akými dopravnými prostriedkami cestujeme najekologickejšie do Paríža?

Ktorý dopravný prostriedok škodí najviac životnému prostrediu?

Doplňujúce aktivity:

Aby sa zvýšil efekt učenia sa, môže v nasledovný deň písať záverečný test.

V teste sa nachádzajú otázky k faktom, na ktoré hľadali žiaci v rámci skupinovej práce odpovede.

Ako alternatíva je vypracovanie portfólia, ktoré sa hodnotí, podľa vopred definovaných kritérií.

Záver

Ocitnete sa na neznámom mieste, v krajine, ktorú ste navštívili prvýkrát a neviete sa dostať na miesto, kde sa máte stretnúť s blízkou osobou, alebo zahraničným kolegom. Spravíte to najprirodzenejšie na svete – požiadate okoloidúceho o pomoc. Môže sa stať, že je to rovnako cudzinec a musíte sa spoločne dohovoriť. Situácia vám nápadne pripomenie zážitky z vyučovania cudzích jazykov, počas ktorých ste nespočetne veľakrát v tíme alebo vo dvojici riešili obdobné situácie. Zrazu z vás opadne strach, úzkosť a opäť získavate pôdu pod nohami.

Verím, že tento učebný zdroj vám sprostredkoval to, čo vám chcel sprostredkovať. Teda priniesol informácie o efektívnosti skupinového vyučovania, za predpokladu, že ho budete realizovať správne. Výsledkom vašej práce budú potom žiaci, ktorí sa budú suverénne a úspešne pohybovať v medziľudských vzťahoch, budú vedieť riešiť problémy vzťahujúce sa k životným situáciám, pričom jazyková bariéra už nebude pre nich „Čínskym múrom“, ale kompetenciou, ktorú automaticky uplatnia pri do-rozumievaní sa v cudzom jazyku.

Bibliografické odkazy

- BELTZ, H. et al. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení*. Praha : Portál, s. r. o., 2001. s. 65. ISBN 80-7178-479-6.
- GREEN, N. et al. 2005. *Kooperatives Lernen im Klassenraum und im Kollegium. Das Trainingsbuch*. Kallmeyer : Seelze-Velber 2005. s. 56. ISBN 3-7800-4937-6.
- GUDJONS, H. 2003. *Handbuch Gruppenunterricht*. Weinheim : Beltz, 2003. s. 33. ISBN 3-407-62514-6.
- KALHOUS, Z. et al. 2009. *Školní didaktika*. Praha : Portál, 2009. s. 303. ISBN 978-80-7367-571-4.
- KLIPPERT, H. 2009. *Teamentwicklung im Klassenraum. Übungsbausteine für den Unterricht*. Weinheim : 2009. s. 18. ISBN-10: 3407625367.
- MEYER, E. *Gruppenunterricht*. Heidelberg : 1996. ISBN 3-871-16853-X.
- PETTY, G. 2006. *Moderní vyučování*. Praha : Portál, 2006. s. 185. ISBN 80-7367-172-7.
- RAJARAM, S. 2011. *Collaboration Both Hurts and Helps Memory*. New York : 2011. s. 20. ISBN 978-1-59593-654-7.
- REICH, K. *Methodenpool* [online]. [cit. 05.03.2014]. Dostupné na internete: <<http://methodenpool.uni-koeln.de> 2010>.
- REICHERT, G. W. 1991. *Kompendium für technische Dokumentation*. Leinfelden-Echterdingen : 1991. s. 35. E-ISBN 978-3-540-69929-3.

Názov:	Nové formy skupinového vyučovania
Autori:	Ing. Edita Schima Mgr. Jaroslava Urbánková
Recenzenti:	Mgr. Dagmar Belušková Ing. Gréta Korpádiová
Vydavateľ:	Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave
Odborná redaktorka:	Mgr. Sylvia Laczová
Grafická úprava:	Ing. Monika Chovancová
Vydanie:	1.
Rok vydania:	2014
Počet strán:	46
ISBN	978-80-565-0206-8